

Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanunu

(Resmî Gazete ile yayımı : 1, 3, 4 . 8 . 1964 - Sayı : 11769, 11770 ve 11771)

No.
507

Kabul tarihi
17 . 7 . 1964

BİRİNCİ BÖLÜM

Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Derneği

Derneğin tanımı

MADDE 1. — Esnaf ve küçük sanat sahipleriyle, yanlarında çalışanların mesleki, sosyal, ekonomik ihtiyaçlarını gidermek, sanat ve ticaretlerinin mesleki ahlâk ve kamu yararına uygun, âhenkli ve verimli bir tarzda gelişmesini sağlamak, müşterileri ile aralarında ki münasebetleri düzenlemek amaçları ile kuracakları tüzel kişiliği haiz, ve kamu kurumunu niteliğindeki meslek kuruluşlarına Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Derneği denir.

Kanunun kapsamı

MADDE 2. — İster gezici olsun, ister bir dükkânda veya bir sokağın belli yerinde sabit bulunsunlar, ticareti sermayesi ile birlikte vücut çalışmalarına dayanan ve geliri o yer gelenek ve teamülüne nazaran tacir niteliğini kazanmasını icabettirmeyecek miktarda sınırlı olan ve bu bakımdan ticaret sicili ve dolayısıyla ticaret ve sanayi odasına kayıtları gerekmeyen, aynı niteliğe (sermaye unsuru olsun, olmasın) sahibolmakla beraber, ayrıca çalıştığı sanat, meslek ve hizmet kolunda bilgi, görgü ve ihtisasını değerlendiren hizmet, meslek ve küçük sanat sahipleriyle bunların yanlarında çalışanlar ve geçimini sınırlı olarak kamyonculuk, otomobilcilik ve şoförlükle temin eden kimselerin birinci maddede belirtilen amaçlarla kuracakları dernekler bu kanun hükümlerine tabidir.

Derneklerin kuruluşu

MADDE 3. — Esnaf ve küçük sanatkârlar dernekleri, dernek kurulması istenen yerde çalışmakta olan sanat, hizmet, meslek sahipleri ile esnaftan en az 50 kişinin isteği ve Bakanlığın izni ile kurulur.

Bu hususta yapılacak müracaat dilekçesine, Ticaret Bakanlığınca hazırlanan örneğe uygun düzenlenmiş tutanak ile birlikte statünün üç nüshası eklenerek İdare Amirliğine verilir.

İdare Amirliği kendi yapacağı incelemeden sonra mütalâasıyla birlikte onbeş gün içinde belgeleri Ticaret Bakanlığına gönderir.

Bakanlık iki ay içinde izin verip vermediğini bildirmedigi takdirde dernek kendiliğinden kurulmuş olur.

Bu maddeye göre Danıştayda açılacak dâvalar altı ay içinde hükme bağlanır.

Çalışma bölgesi

MADDE 4. — Esnaf ve küçük sanatkârlar derneklerinin çalışma bölgesi, buldukları yerin belediye sınırlarıdır.

Aynı bölgede ve aynı konuda birden fazla dernek kurulamaz.

Konularının değişik olup olmadığının belli edilmesi yönünden çıkacak anlaşmazlıklar 6 ncı maddede söz konusu komitece çözümlenir.

Kayıt zorunluluğu

MADDE 5. — İkinci maddede belirtilen esnaf ile hizmet, meslek, küçük sanat sahipleri ve aynı niteliği taşıyan, yanlarında çalışanların meslekleri ile en yakın konuda kurulu esnaf ve küçük sanatkârlar derneklerine kayıtları zorunluluğu vardır. Dernek olmayan yerler de işbu zorunluluk birlik ajanlığına kayıtlarla yerine getirilir.

Kayıt zorunluluğu yönünden odalarla dernekler arasında çıkacak anlaşmazlıkların çözümü

MADDE 6. — Bu kanunun 2 nci maddesi kapsamına girmeleri dolayısıyla, dernekler tarafından kayda tabi tutulan kişiler bakımından Ticaret ve Sanayi Odaları ile dernek arasında çıkacak anlaşmazlıkları gidermek üzere Bölge Ticaret Müdürü «olmadığı takdirde İdare Amiri veya yerine görevlendireceği kimsenin» başkanlığı altında Ticaret ve Sanayi Odası «her iki odanın ayrı ayrı bulunduğu yerlerde ilgili oda» ve ilgili Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Dernekleri tarafından atanacak bir temsilcinin katılması ile devamlı olarak çalışmak üzere 3 kişilik bir komite kurulur.

Anlaşmazlığın çıktığı yerde, ayrıca Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Dernekleri birliği bulunduğu takdirde ilgili derneğin temsilcisi yerine birlik temsilcisi alınır.

Komite tacir durumunda olmalarına rağmen derneklere, esnaf ve küçük sanat sahipleri oldukları halde Ticaret ve Sanayi Odalarına kaydolduklarını her hangi bir şekilde tesbit ettiği kimselerin kayıtlarının düzeltilmesi ile her iki teşekkül tarafından kayda tabi tutulmak istenen kişiler yönünden çıkacak anlaşmazlıkları karara bağlar.

Komite kararları aleyhine ilgililer tarafından yazılı bildirme tarihinden itibaren 8 gün içinde ticari davalara bakmakla görevli mahkemeye itirazda bulunulabilir.

Birlik ajanlığı

MADDE 7. — Esnaf ve küçük sanatkârlar derneklerinin kurulmadığı ilçe, bucak ve köylerde Birlik tarafından ajanlık tesis olunabilir. Ajan o yer esnaf ve sanatkârlarının mütalâası da alınmak suretiyle Birlik tarafından o yer esnaf ve sanat sahiplerinden ve bunlar içinde gerekli nitelikte bir kimse bulunmadığı takdirde aynı şekilde sair kimselerden atanır. İşten uzaklaştırma da aynı usule tabidir.

Ajanlık giderleri birlik tarafından karşılanır. Gelirleri de birliğe gelir kaydedilir.

Ajanlıklar buldukları yerin idari kuruluş sınırları içinde derneklere kayıtlarla zorunlu esnaf ve küçük sanat sahiplerini kaydetmek, sicillerini tutmak, ilgili merciler veya bizzat bağlı olan esnaf ve küçük sanat sahipleri tarafından istenecek belge ve bilgileri vermekle görevli olup, birliğe bağlı olarak çalışır.

Yukardaki hizmet karşılığında yalnız 38 nci maddedeki ücretler tahsil olunur.

Birlik, ajanlık çalışma hudutlarını, ajanlık kuruluşu mümkün olmayan yerlere yayma yetkindedir.

Üyelik nitelikleri

MADDE 8. — Esnaf ve küçük sanatkârlar derneklerine üye olabilmek için aşağıdaki hususlar aranır :

- Türkiye Cumhuriyeti uyruğunda olmak veya yabancı devlet uyruğunda bulunmakla beraber Türkiye'de sanat ve ticareti yürütmeye izinli bulunmak,
- Medeni hakları kullanmak yetkisine sahibolmak,
- 2 nci maddedeki nitelikte olmak,

2 nci maddedeki nitelikte bulunmakla beraber reşidolmayanlar derneklere aday üye olarak kaydedilebilirler. Bu gibi kimseler, derneğin sağlayacağı sosyal her türlü imkânlardan faydalanırlar. Ancak, Genel Kurula üye sıfatı ile katılamazlar.

Üyelik niteliğinin kaybı

MADDE 9. — Derneklere kayıtlı üyelerin kayıtlarının silinebilmesi için aşağıdaki hallerin bulunması zorunludur :

- a) Daimî olarak bölge dışına çıkmak,
 - b) 8 nci maddenin «a», «b», «c» fıkralarındaki nitelikleri kaybedenler veya bu niteliklerinden birine sahip olmadıkları sonradan anlaşılmalanlar,
 - c) Aralıksız olarak altı ay fiilen sanat, meslek ve hizmetlerini yapmayanlar,
 - ç) Sanat ve ticaretten geçici veya sürekli olarak yasaklananlar,
- Yukardaki fıkralara göre kayıtları silinenlerden üyelik niteliklerini yeniden almaları sebebiyle yeniden derneğe alınanların, dernek üyeliği dolayısıyla kazandıkları haklar devam eder.

Organlar

MADDE 10. — Esnaf ve küçük sanatkârlar derneklerinin organları :

- a) Genel kurul,
- b) Yönetim kurulu,
- c) Denetçiler,
- ç) Haysiyet divanı'dır.

Genel Kurul

MADDE 11. — Genel kurul derneğe kayıtlı üyelere kurulur.

Genel kurulun görevleri ve yetkileri

MADDE 12. — Genel kurulun başlıca görevleri ve yetkileri :

- a) Yönetim kurulu asıl ve yedek üyeleri ile birlik ve federasyon delegelerini seçmek,
- b) Denetçiler ve yedeklerini seçmek,
- c) Haysiyet divanı asıl ve yedek üyelerini seçmek,
- ç) Yönetim kurulunun teklif edeceği bütçe ile çalışma programını aynen veya değiştirerek kabul etmek,
- d) Kesinhesapları kabul veya reddetmek,
- e) Yıllık raporları tetkik, yönetim kurulu ve denetçileri ibra etmek,
- f) Sorumluluğu görülen yönetim kurulu üyeleri hakkında dâva açılmasına karar vermek ve ilgililerin aynı süre içinde işten el çektirilmelerini karar altına almak,
- g) Bakanlıkça düzenlenen tip statüde değişiklik yapılması hakkında Bakanlığa teklifte bulunmasına, statünün derneklerin ihtiyarına bırakılan kısımları hakkında yönetim kurulunca Bakanlıktan alınacak ön izine dayanarak karar vermek,
- h) Mensubu olduğu birliğin muvafakati alınmak şartıyla taşınmaz mallar alım ve satımına taşınmaz malların karşılığında veya sair surette ödünç para alınmasına karar vermek,
- i) İmkânları nisbetinde öğrenci okutulmasına, bir evvelki yıl gelirlerinin % 5 ini geçmemek kaydıyla umumi menfaate hadim kuruluşlara yardımlarda bulunulmasına karar vermek,
- ı) Bakanlıktan alınan ön izne dayanarak feshi teklifi hakkında karar vermek,
- j) Yönetim kurulu tarafından düzenlenecek kayıt ücretleri ve yıllık aidat miktarları ile derneklerce yapılacak hizmetler, düzenlenecek veya onaylanacak belgeler karşılığında alınacak ücret tarifelerini onamak,
- k) Yönetim kurulunu derneğin gayesine uygun olarak yukardaki fıkralar dışında kalan konularda görevlendirmektir.

Genel Kurul toplantıları

MADDE 13. — Genel Kurul yılda bir defa dernek statüsünde belirtilen zamanlarda belli yer ve saatte âdiyen toplanır. Genel kurul ayrıca;

- a) Yönetim kurulu üye tamsayısının yarısından fazlasının kararı ile,
 - b) Üyelerden beşte birince (500 den fazla üyeli derneklerde onda biri) düzenlenecek tutanak ve gündemle yapılacak başvurma üzerine yönetim kurulu tarafından,
 - c) Denetçiler çoğunluğu,
 - ç) Gerektiğinde Bakanlıkça,
- Her zaman için olağanüstü olarak toplantıya çağırılabilir.

Toplantıya çağrı ve çoğunluk

MADDE 14. — Genel kurul toplantısının yeri, günü, saati ve gündemi on gün evvel yerinde iki ayrı yayın organı ile bir defa ilân olunur. Yayın organı bulunmayan yerlerde o yerin gelenek ve teamülüne göre ilân yapılır ve durum bir tutanakla tesbit olunur.

Toplantının açılabilmesi için kayıtlı üyelerden en az üçte birinin (300 den fazla üyesi olan derneklerde dörtte birinin) bulunması zorunludur.

Yukardaki fıkrada belirtilen çoğunluk hâsıl olmadığı takdirde toplantı en az üç gün sonraya bırakılır ve durum toplantıya katılan iki üye ile komiserin imzasını taşıyan tutanakla tesbit olunur. Bu süre hiçbir surette bir ayı geçemez.

İkinci toplantının yeri, günü, saati ve gündemi aynı şekilde ilân olunur. Bu toplantıda kayıtlı üyenin en az onda birinin bulunması zorunludur. Bu sayı her halde dernek organlarının asıl ve yedek üye sayısı ile genel kurul başkanlık divanı için lüzumlu miktardan az olamaz.

Toplantıya katılanlar listesi

MADDE 15. — Toplantıya katılanlar üye kayıt defterlerine nazaran dernek sicil numaraları ad ve soyadları ile çalışma konularını belirtecek şekilde listedeki yerlerini imza suretiyle katılmalarını belirtirler.

Üyelerin toplantıya bizzat katılmaları gerekli olup vekâlet caiz değildir.

Toplantıya katılanlar listesi, başkanlık divanını teşkil eden başkan, başkanvekili, tutanak kâtipleri ve ayrıca komiser tarafından imza olunur.

Komiser

MADDE 16. — Genel Kurul toplantılarının muteber olabilmesi için Ticaret Bakanlığını temsilen bir komiserin, toplantının süresince bulunması zorunludur.

Komiser Bakanlık veya verilen yetki ile idare âmiri tarafından görevlendirilir.

Komiserin imzasını taşımayan toplantıya katılanlar listesi ile tutanaklar ve dolayısıyla toplantı belgeleri hüküm ifade etmez.

Toplantıdan en az on gün evvel idare âmirliğine müracaatle toplantı yeri, günü, saati ve gündemi bildirilmek suretiyle Bakanlık komiseri tâyini talebedilmesi, ayrıca derneklerin birliğe bilgi vermesi lâzımdır. Toplantı başlamadan evvel çağrının usule uygun olarak yapıldığı, toplantıya katılanlar listesinin istenen biçimde düzenlendiği ve çoğunluğun tamam olduğu komiser tarafından incelenip tesbit edilerek görüşmelere başlanmasına izin verilir.

Komiser toplantının mevzuat, statü ve gündem esasları içinde yürümesini denetleme ve teminle görevlidir.

Bu suretle görevlendirilecek komiserlerin, miktar ve esasları Bakanlıkça tesbit edilecek zaruri masrafları dernek tarafından ödenir.

Ancak; usulüne uygun müracaat yapıldığı halde, komiser toplantıya gelmezse, toplantı icra-

sını temin etmek üzere, mahallî idare âmirine durum bildirilir. Komiser yine gelmez ise bir saat sonunda toplantıya başlanır.

Başkanlık Divanı

MADDE 17. — Komiser tarafından verilen izin üzerine hazır bulunan dernek üyeleri veya derneğin bağlı bulunduğu birlik veyahut da konfederasyon tarafından görevlendirilen temsilciler arasından bir başkan bir başkanvekili ve yeteri kadar kâtip işari oy ile seçilir.

Üyelerden onda birinin teklifi halinde seçim gizli oyla yapılır.

Âdi toplantı gündemi

MADDE 18. — Genel Kurulun âdi toplantı gündeminde aşağıdaki hususlar bulunur:

1. Başkanlık divanı seçimi,
2. Yönetim Kurulu çalışma raporunun müzakeresi, hesapların tetkiki ve denetçiler raporunun okunması,
3. Yönetim kurulu ve denetçilerin ibrası,
4. Bütçe ve çalışma programının görüşülmesi ve kabulü,
5. Haysiyet divanının (seçim yılı olduğu takdirde) yönetim kurulu üyeleri ile denetçiler, birlik ve federasyon delegelerinin seçimi,
6. Dileklerin tesbiti,

Gündemde bulunmayan hususlar hazır bulunan üyelerden yirmide birinin yazılı isteği veya Bakanlık, konfederasyon, ilgili federasyon ve derneğin bağlı bulunduğu birlik tarafından müzakeresi istenilen hususlar gündeme alınır. Statü değiştirilmesi ile fesih hususu ilân edilen gündeme dâhil olmadıkça görüşülemez.

Statü değiştirme, fesih vesair konularda karar çoğunluğu

MADDE 19. — Derneğin feshi hususunda karar alınabilmesi için derneğe kayıtlı üyelerin üçte ikisinin, statü değiştirme için kayıtlı üyelerin yarısından fazlasının, sair konularda ise toplantıda bulunanların yarısından fazlasının çoğunluğu zorunludur.

Yönetim Kurulu

MADDE 20. — Yönetim kurulu, genel kurulca dernek üyeleri arasından iki yıl için gizli oyla seçilen 5 - 9 kişiden kurulur. Toplantıda hazır bulunanların üçte ikisinin isteği üzerine seçim işari oy ile yapılır. 200 den az üyeli dernekler 5, 200 - 500 üyesi olanlar 7, 500 den fazla üyeli dernekler 9 kişilik yönetim kurulu seçer. Seçimde en fazla oy alanlardan gerekli miktarda asıl üyeden başka ayrıca aynı sayıda yedek üye tesbit olunur.

Yönetim kurulu asıl üyeleri arasında boşalma olursa yerine yedeklerden sırasıyla en fazla oy alanlar getirilir.

Kurulun toplu olarak görevinden ayrılması veya asıl üye sayısı yarıdan aşağı düşmesi ve yedeklerinin de kalmaması halinde, genel kurul, denetçiler ve yönetim kurulunun mevcut üyelerinin müşterek çağrısı ile bir ay içinde toplanarak yönetim kurulu yeniden kurulur.

Bu süre içinde yönetim Kurulu görev ve yetkileri de; denetçiler ve haysiyet divanınca dernek üyeleri arasından seçilen üç kişilik bir kurula aittir.

Dernek yönetim kurulu üyesi seçilebilmesi için;

1. Okur - yazar olmak,
2. Yüz kızartıcı bir suçtan veya ağır hapis cezasıyla hükümlü olmamış bulunmak,
3. Derneğin iştigal konusunda, «çiraklığı icabettiren meslek veya sanat kollarında bu devrenin ikmalinden sonra» en az üç sene bilfiil çalışmış bulunmak,
4. Haysiyet divanınca ihtar ve tevbih cezaları dışında disiplin cezası veya mükerrer para cezası ile cezalandırılmamış olmak.

Yönetim Kurulu Başkanlığı

MADDE 21. — Yönetim Kurulu kendi üyeleri arasından bir başkan bir veya iki başkanvekili seçer.

Derneğin hukukî temsilcisi yönetim kurulu başkanıdır.

Derneği, yönetim kurulu başkanı veya başkanvekili ile kâtibin müşterek imzası ilzam eder.

Yönetim Kurulunun görev ve yetkileri

MADDE 22. — Yönetim Kurulunun başlıca görev ve yetkileri :

- a) Dernek işlerini mevzuat dairesinde yürütmek,
- b) Genel kurulca verilecek kararları yürütmek,
- c) Yeni yıl bütçesiyle çalışma programını hazırlamak ve genel kurula vermek,
- ç) Uyulması zorunlu meslekî kararlar almak hususunda bağlı bulunduğu birliğe teklifte bulunmak,
- d) Bölgeleri içinde küçük sanatkâr ve esnafa ilgili teamülleri tesbit etmek, gelenek ve alışkanlıkları onamak ve ilân edilmek üzere birliğe vermek,
- e) Üyelerinin çalışma konularına giren işlerde gelişmelerini sağlamak ve ihtiyaçlarını karşılamak bakımından lüzumlu ve yararlı tedbirleri almak ve icabeden tesisleri kurmak,
- f) Bakanlıkça bağlı bulunduğu birlik kanalı ile verilecek emir ve talimatı yerine getirmek,
- g) Dernek üyeleri için resmî dairelere gösterilmesi gereken belgeleri düzenlemek ve onamak,
- h) Dernek mensubu olan esnaf ve küçük sanat sahiplerinin çalışma konularıyla ilgili durumları hakkında resmî makamların talebedeceği bilgiyi vermek,
- i) Dernek mensuplarının sicillerini tutmak,
- ı) Resmî ve hususi mercilerden istenecek temsilciyi atamak ve görevlendirmek,
- j) Dernek üyelerinden alınacak kayıt ücreti ile yıllık aidata ait tarife ile dernekçe yapılacak hizmetler ve düzenlenecek veya onanacak belgeler karşılığında alınacak ücretlere ait tarifeleri düzenlemek ve genel kurula vermek,
- k) Konfederasyon (federasyon) ve bağlı bulunduğu birlikçe verilecek mevzuata uygun ödevleri yerine getirmek,
- l) Dernek üyeleri ile müşterileri arasında iş münasebetleri dolayısıyla çıkacak anlaşmazlıklara muhatabolmak ve icabında 34 ve 124 ncü maddelerin esasları dairesinde zararın ödenmesine karar vermek ve cezayı icabettiren hallerde haysiyet divanına göndermek,
- m) Dernek üyelerinin çalışma konularına giren hususlarda haklarını korumak için resmî ve özel kuruluşlarda gerekli teşebbüslerde bulunmak,
- n) Genel kurulu gerektiğinde olağanüstü toplantıya çağırarak,
- o) Dernek kâtibi memur ve hizmetlilerin atanma, terfi, cezalandırma ve azillerini yapmak,
- ö) Ana sözleşme değiştirmeleri hususunu genel kurula teklif etmek,
- p) Gerektiğinde üyelere yazılı ihtarda bulunmak.

Yönetim kurulu toplantıları

MADDE 23. — Yönetim kurulu, başkanın veya üyelerinin çoğunluğunun çağırısı ve ayrıca denetçilerle haysiyet divanı tarafından görülecek lüzum üzerine her zaman ve en az ayda bir defa kendiliğinden toplanır.

Huzur hakkı ve ücretler

MADDE 24. — Yönetim Kurulu üyelerine toplantıları için huzur hakkı verilip verilmeyeceği ve miktarı, Yönetim Kurulu başkan ve üyelerine kanunun veya genel kurulun yüklediği görevlerden dolayı aylık ücret verilip verilmeyeceği ve miktarı, genel kurulun üçte iki çoğunluğu ile kararlaştırılır.

Dernek kâtibi

MADDE 25. — Derneklerin işlerini mevzuat statü ve yönetim kurulu kararları gereğince yürütmekle görevli ve sorumlu bir kâtip bulunur.

Kâtibin aynı zamanda birden ziyade dernek kâtipliğinde çalışması mümkündür.

Kâtip yönetim kurulu toplantılarına katılır. Oy kullanamaz.

Harcama yönetim kurulu kararına dayanılarak başkanı veya vekili ile kâtibin müşterek imzası ile yapılır.

Dernek adına yazılacak yazılar da aynı şekilde imzalanır. Ancak yönetim kurulu bazı konularda kâtime tek başına imza yetkisi verebilir.

Denetçiler

MADDE 26. — Denetçiler genel kurulca dernek üyeleri arasından (veya gerektiğinde derneğe kayıtlı olmıyan kişilerden) iki yıl süre için gizli oyla seçilecek üç kişiden kurulur.

Toplantıda hazır bulunanların üçte ikisinin isteği üzerine seçim işari oyla yapılır. Seçimde en fazla oy alanlardan üç kişi asıl ayrıldıktan sonra sıra ile en fazla oy alanlardan aynı sayıda yedek ayrılır.

Asıl ve yedek denetçilerin tamamen görevlerinden ayrılması halinde haysiyet divanınca ilk genel kurul toplantısına kadar bu görevi yapmak üzere bir denetçi atanır. Denetçilere bu husustaki hizmetleri karşılığı ücret verilip verilmemesi, verilecekse miktarı genel kurulca kararlaştırılır.

Denetçilerin çalışma görev ve yetkileri

MADDE 27. — Denetçilerin başlıca görev ve yetkileri :

a) Genel kurul tarafından alınan kararların yönetim kurulunca yerine getirilip getirilmediğini araştırmak,

b) Dernek işlerinin mevzuat ve statü esasları dairesinde yürütülüp yürütülmediğini denetlemek,

c) Bakanlıkça, bağlı bulunduğu birlik tarafından, icabında federasyon ve konfederasyonca verilecek görevlerin yerine getirilip getirilmediğini incelemek,

d) Dernek işlem, hesap ve defterlerini her zaman ve her halde en az üç ayda bir defa kontrol etmek,

e) Derneğin bir yıllık işlem ve hesapları hakkında genel kurula rapor vermek,

f) Lüzumunda genel kurulu olağanüstü toplantıya çağırarak.

Denetçiler yukarıda sayılan görev ve yetkilerini (e ve f) bendlerinde çoğunlukla diğer hususlarda çoğunlukla veya tek başlarına yaparlar.

Haysiyet divanı

MADDE 28. — Haysiyet divanı genel kurulca dernek üyeleri arasından bir yıl süre için gizli oyla seçilecek üç ilâ beş kişiden kurulur.

Binden fazla üyeli derneklerde haysiyet divanı üye adedi 5 kişidir.

Toplantıda hazır bulunanların üçte ikisinin isteği üzerine seçim işari oyla yapılır.

Seçimde en fazla oy alanlardan gerekli sayıda asıl üye ayrıldıktan sonra aynı sayıda yedek üye ayrılır.

Haysiyet divanı kendi arasında birini Başkanlığa seçer.

Haysiyet divanı görev yetkilerine giren hususları üye tamsayısının tamamı ile görüşür ve asgari çoğunlukla karara bağlar.

Haysiyet divanı asıl üyelerinden bir veya birkaçının yapılacak çağrıya rağmen toplantıya katılmamaları halinde toplantı uygun zamana bırakılır. Ve bu toplantıya asıl üyelerle birlikte yedeklerden sıra ile en fazla oy sahibi olanlar çağırılır.

Haysiyet divanının yedeklerle tamamlanmasında dahi üyeler üye tamsayısı ile toplanmadığı takdirde noksan kalan üyeler seçim süresi tamamlanmak üzere derneğin bağlı bulunduğu birlik tarafından o derneğin yönetim kurulu ve denetçileri dışındaki üyeler arasından yapılacak atanma ile tamamlanır.

Toplantıya katılmıyan asıl üye olduğu takdirde çağrılan yedek üye yalnız bu toplantı için asıl üye nitelik ve yetkisiyle müzakerelere katılır.

Asıl üyelerin tamamının katılması halinde ise davetli yedek üye müşahit niteliği ile toplantıya katılabilir. Ve asıl üyelere ait maddi haklardan yararlanır.

Haysiyet divanı diğer organlar tarafından verilecek hususlarla doğrudan doğruya bilgi edineceği konuları 101 nci maddenin (o) fıkrasına göre hazırlanacak yönetmelik esasları dairesinde müzakere eder ve karara bağlar.

Haysiyet divanı toplantı zamanı kendisine intikal eden konuların karara bağlanma süresi bu kararlara karşı itiraz usul ve mercileri cezayı gerektiren eylem ve hareketlerle, bunları karşılayan cezalar, kesinleşen kararların yürütülme biçimi ve esasları yönetmelikle gösterilir.

Haysiyet divanı üyeleri kendilerine veya karı ve kocası ile, usul, füruğ ve kardeşlerini ilgilendiren hususlarda müzakereye katılamazlar. Bu gibi hallerde 7 nci fıkraya göre noksanlık ikmal olunur.

Haysiyet divanına üye olabilme şartları

MADDE 29. — Haysiyet divanı üyesi olabilme için :

- a) Okur - yazar olmak,
- b) 30 yaşını ikmal etmiş bulunmak,
- c) Hapis veya ağır hapis cezası ile hükümlü bulunmamak, veya dernek haysiyet divanında ihtar cezası dışındaki disiplin cezaları veya mükerrer para cezaları ile cezalandırılmamış olmak,
- ç) Derneğin çalışma konusuna giren hususlarda en az beş sene bilfiil çalışmış olmak.

Haysiyet divanı üyeleri seçim süresi içinde genel kurulca düşürülemezler.

Kanun, yönetmelik ve dernek statüsü ile kendilerine verilmiş görevlerin yapılmasında ihmal ve kayıtsızlık gösteren, muhtelif sebeplerle görev ve yetkilerini kötüye kullanan veya yetkileri sınırlarını aştığı sabit olan haysiyet divanı üyelerinin görevlerine derneğin bağlı bulunduğu birliğin teklifi üzerine birlik başkanlar meclisince son verilebilir.

Bu takdirde üyelerin noksan kalan seçim süreleri için 28 nci maddenin 7 nci fıkrası hükmüne göre işlem yapılır.

Haysiyet divanı üyelerinin görevlerine son verilmelerini neticelendiren konu, yeniden kurulacak haysiyet divanına kendiliğinden intikal eder ve ilgililer hakkında mağduriyete sebeb olma hali de dikkate alınarak yönetmelik hükümlerine göre gerekli karar alınır.

Cezalar

MADDE 30. — Dernek üyelerine haysiyet divanınca verilecek cezalar :

- a) İhtar,
- b) Tevbih,
- c) Para cezası,

g) Geçici veya devamlı dernekten çıkarma.

a) İhtar cezası : Üyeyi mevzuat ve meslekî ahlâk yönünden hareketlerini düzeltme bakımından dikkatinin çekilmesidir.

Kesin olup itirazı kabul değildir.

b) Tevbih cezası : Dernek üyelerinin meslek ve sanatlarına veya meslekin disiplinine aykırı düşen hareketlerinden dolayı muaheze edilmesidir.

Kesin olup itiraz edilemez.

c) Para cezası : Haysiyet Divanınca, Bakanlık, o yer idare âmiri, konfederasyon, derneğin bağlı bulunduğu birlik veya federasyon ve dernek organları tarafından mevzuata uygun olarak alınmış kararlar aksine hareket edenlerle, her hangi bir şekilde yasak hareketlerde bulunan dernek mensuplarına verilecek para cezaları aşağıda gösterilmiştir.

Yukarı fıkrada sayılan kararlarla tebligata uymıyan dernek mensuplarına ilk defa verilecek para cezası 10 liradan 50 liraya kadar olup kesindir. Aynı meslek kolunda mükerrer olarak vukubulacak aynı veya benzeri fiillerde 50 liradan 500 liraya kadar para cezası hükümlenir.

Bu ceza için on gün zarfında ticari dâvalara bakmakla görevli mahkeme nezdinde itiraz olunabilir.

Mahkemenin vereceği karar kesindir.

g) Geçici veya devamlı dernekten çıkarılma : Süresi zarfında dernek üyeliği hak ve yetkilerinden hiçbir surette faydalanılmaması ve üyenin cezayı gerektiren fiili ile ilgili meslek kolunda doğrudan doğruya veya dolayısıyla meslek, sanat ve hizmet görülmesinin yasaklanmasını içine alır.

Geçici ihraç cezasının süresi 6 aya kadardır.

İhraç cezaları o yer ticari dâvalara bakmakla görevli mahkeme kararı ile kesinleşir.

Haysiyet dıvanı ilgili dosyayı on gün zarfında mahkemeye gönderir.

Mahkeme durumu tetkik ve alınacak karar, kesinleşmeyi mütaakıp umumi hükümlere göre yerine getirilir.

Mahkeme ve haysiyet divanı kararları

MADDE 31. — Ceza mahkemelerinin vereceği beraat kararları, dernek haysiyet divanınca verilecek disiplin ile ilgili ve yetkisi içindeki para cezalarının uygulanmasına engel olamaz.

Resmî makamların dernek ve mensupları ile ilgili kararları

MADDE 32. — Esnaf ve küçük sanat sahiplerinin meslek ve sanatlarının yürütülmesini ilgilendiren hususlarda resmî makamlarca alınacak kararlarla, sair tasarruflarda, ilgili derneğin mütalâasından faydalanılır. Ve bu konuda kurulacak komisyonlara dernek temsilcilerinin katılması sağlanır.

Resmî ve özel kuruluşlara verilecek belgeler

MADDE 33. — Resmî ve özel kuruluşlar tarafından, tüccar ve sanayicilerden istenilen belgeler esnaf ve küçük sanatkârlarca mensuboldukları derneklerden sağlanır ve verilir.

İhtiyari tahkim usulünü gösteren yönetmelik

MADDE 34. — Esnaf ve küçük sanat sahipleri tarafından tamamlanması ve sonuçlandırılması zamana bağlı işlerden dolayı, iş sahipleri ile meydana gelecek anlaşmazlıkları halletmekle görevli bir hakem kurulu kurulur.

Kurulun vereceği kararların yürürlüğe konulması zorunludur. Ancak, taraflar kararın yazılı bildirme tarihinden itibaren bir hafta içinde ticari dâvalara bakmakla görevli mahkemeye itiraz

edebilirler. Bu kurulun kuruluş, görev, yetki ve çalışma şekilleri Ticaret ve Sanayi bakanlıklarınca müştereken tesbit olunacak bir yönetmelikle gösterilir.

Durum ve değişikliği bildirme zorunluğu

MADDE 35. — Esnaf ve küçük sanat sahibi ile yanlarında çalışanlar, kayıt beyannamelerinde bulunan hususlarda meydana gelecek değişiklikleri en geç 30 gün içinde bağlı olduğu derneğe bildirmekle zorludurlar.

Aksine harekette bulunanlar 30 ncu maddeye göre cezalandırılırlar.

Derneklerin gelirleri

MADDE 36. — Derneklerin gelirleri :

- a) Kayıt ücreti ve yıllık aidat,
- b) Düzenlenecek ve onanacak vesikalar için alınacak ücretler,
- c) Para cezaları,
- ç) Yayın gelirleri,
- d) Bağış ve yardımlar,
- e) İmtihan harçları,
- f) Dernek gayesinin tahakkukunu sağlamak için kurulacak kurumlar geliri,
- g) Dernek için düzenlenecek müsamere ve emsali gösteriler gelirleri,
- h) Üyelerin faydalanmasına ayrılacak ihtiyaç maddesi dolayısıyla elde edilecek hizmet karşılıkları.

Kayıt ücreti ve yıllık aidat

MADDE 37. — Üyelerin derneğe kayıtları sırasında vermekle zorunlu olduğu paraya kayıt ücreti, kaydedildiği yıl ile diğer yıllar için verilecek paraya da yıllık aidat denir.

Kayıt ücreti ve yıllık aidat tarifeleri ile tahsil şekilleri yönetim kurulu tarafından yapılacak teklif üzerine genel kurulca tesbit olunur.

Kayıt ücretleri ile yıllık aidatların en az ve en yüksek miktarları her yıl konfederasyonun teklifi ve Bakanlığın tasdik edeceği tarifelerle tesbit olunur.

Bu suretle düzenlenecek tarife esasları dairesinde yönetim kurulunca tesbit edilen kayıt ücreti ve aidatı durumlarına uygun bulunmayan kararın yazılı bildirme tarihinden itibaren onbeş gün içinde derneğin bağlı bulunduğu birlik yönetim kuruluna itirazda bulunabilirler.

Birlik yönetim kurulunun bu hususta yapacağı toplantıda ilgili dernek yönetim kurulunun bir temsilcisi müşahit olarak bulunabilir.

Birlik yönetim kurulu üyeleri arasından ilgili derneğe bağlı kimseler olduğu takdirde oya katılamazlar.

Birlik yönetim kurulu, itirazları onbeş gün içinde kesin olarak karara bağlar ve derneğe tebliğ eder.

İtiraz kararın yürütülmesini durdurur.

Belgelerin tarifeleri

MADDE 38. — Üyelerin bağlı oldukları derneklerden mevzuat içinde olmakla beraber ek mahiyette olarak istiyebilecekleri hizmetlerin çeşitleri ile bunların yapılması karşılığında alınabilecek ücretlerin en az ve en yukarı hudutları konfederasyonca genel olarak yapılacak teklife istinaden Bakanlıkça tesbit olunur.

Her hangi bir şekilde değeri yazılı olarak düzenlenmiş veya tasdik edilecek belgeler karşılığında alınacak ücret ve miktarları nispi ve bunun dışında kıymeti yazılı olmayan belgeler karşılığında alınacak ücretler ise maktu olarak tayin olunur.

Dernek kararları

MADDE 39. — Derneklerin kayıt ücretleri, yıllık aidatı ve para cezaları ile ilgili ve usulü dairesinde itiraz mercilerinden geçerek kesinleşmiş olan kararları ilâm hükmünde olup genel hükümler dairesinde yerine getirilir.

30 ncu maddeye göre verilecek çıkarma cezası dolayısıyla ticaret, sanat, meslek ve hizmetten men hususunda alınan kararlar da aynı esaslar dâhilinde yerine getirilir.

Fesih

MADDE 40. — Dernekler aşağıdaki sebeplerle fesholunur :

a) Üye mevcudu kanunun 3 ncu maddesinde gösterilen asgari miktardan aşağıya düştüğü takdirde,

b) Genel kurulların mevzuata aykırı olan kararlarının Bakanlıkça yapılacak uyarıya rağmen «2 ay içinde genel kurul toplanarak» ıslah edilmemesi halinde,

c) Konfederasyonca her konu ve yere göre genel olarak tesbit edilecek yıllık zaruri giderleri karşılayacak miktarda gelir sağlyamayan ve konfederasyonun bu hususta uyarmasına rağmen durumunu ıslah etmek imkânını bulamayan dernekler konfederasyonun müracaatı üzerine Danıştayca fesholunur.

Ayrıca derneğin istigal konusuna giren hususlardan bâzılarına mensup esnaf ve sanat sahiplerinin zamanla ayrı dernek teşkil etmeleri neticesi, kalan mevzuun müstakil bir dernek devamını icabettirecek kifayette olmaması halinde konfederasyonun müracaatı ve Bakanlığın teklifi üzerine Danıştayca fesholunur.

Danıştay bu nevi talepleri üç ay içinde neticelendirir.

Bu suretle fesholunan derneklerin üyeleri derneğin bağlı olduğu birlik tarafından tesbit edilecek, konuları ile ilgili derneklere kaydolunur. Bu gibi kimseler kayıt zorunluğunu 5 nci madde esasları dairesinde yerine getirirler.

Feshedilen derneğin defter ve kayıtları bağlı olduğu birlik tarafından 5 sene müddetle saklanır.

Tasfiye

MADDE 41. — İnfisah eden veya yukardaki madde hükümlerine göre feshedilen derneklerin bağlı oldukları birlik tarafından teşkil edilecek heyet borçları kendi varlığından ödenip alacakları tahsil ve tasfiye giderleri de karşılandıktan sonra kalacak meblâğ ile aynı haklar, komite tarafından tesbit edilecek esaslar içinde dernek üyelerinin kayıtlı zorunlu kılındıkları derneklere devir ve taksim olunur.

İKİNCİ BÖLÜM**Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Dernekleri Birliği***Tanım*

MADDE 42. — Bu kanuna göre kurulan dernekler tarafından aralarında birlik ve dayanışma kurma ve kuruluşun gelişmesini sağlamak maksadıyla kuracakları tüzel kişiliğe sahip kuruluşlara Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Dernekleri Birliği denir.

Kuruluş

MADDE 43. — Her il merkezinde bir Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Derneği Birliği kurulur. Bakanlıkça hazırlanacak örneğe uygun olarak düzenlenmiş birlik statüsünün üç nüshası bir dilekçe ile birlikte o yer idare âmirliğine verilir ve bu makamın onamasını mütaakip birlik kurulmuş olur.

Kuruluş bir hafta zarfında Bakanlığa bildirilir ve onanan statünün bir nüshası da gönderilir.

Çalışma bölgesi

MADDE 44. — Birliklerin kuruluş yeri il merkezleridir.

Çalışma bölgesi, kuruldukları ilin idari kuruluş hudutlarıdır.

Birlik bulunmayan illerde mevcut dernekler Ticaret Bakanlığınca uygun görülecek en yakın bir birlik içine alınır.

Her hangi bir mahalde birden ziyade birlik kurulamaz.

Derneklerin birliklere kayıt zorunluluğu

MADDE 45. — Esnaf ve küçük sanatkârlar dernekleri, bölgeleri içinde buldukları birliğe, bölgesinin katılmasını veya birliğin kuruluşunu takibeden bir ay içinde katılmakla zorunludur.

Yeniden kurulan derneklerde bu zorunluluk aynı süre içinde yerine getirilir. Yukardaki süreler içinde katılmayan derneklerin kayıtları birlik yönetim kurulunca re'sen yapılır.

Organlar

MADDE 46. — Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Dernekleri Birliğinin organları :

- a) Genel Kurul,
- b) Başkanlar Meclisi,
- c) Yönetim Kurulu,
- ç) Denetçilerdir.

Genel Kurul

MADDE 47. — Birlik Genel Kurulu, mensubu bulunan derneklerin genel kurulları tarafından derneğe kayıtlı üyeleri arasından seçilecek ilk 50 üye için 2. Kalan her 50 üye için 1 delege ile birlik organlarında görevli kimselerden kurulur.

Şu kadar ki, her halde delege adedi 15 i geçemez.

Genel kurulun görev ve yetkileri

MADDE 48. — Genel kurulun başlıca görev ve yetkileri :

- a) Yönetim kurulu üyeleri ile yedeklerini ve konfederasyon delegelerini seçmek,
- b) Denetçiler ve yedeklerini seçmek,
- c) Yönetim kurulunun çalışma programını incelemek ve yönetim kurulunca hazırlanan ve başkanlar meclisince incelenen bütçeyi ve kesinhesap cetvellerini onamak,
- ç) Yönetim kurulunun geçen yıla ait çalışma raporu ile denetçiler raporunu incelemek, yönetim kurulunu ve denetçileri ibra etmek,
- d) Sorumluluğu görülen yönetim kurulu üyeleri hakkında dâva açılması hususunda başkanlar meclisince verilecek raporları incelemek ve onamak,

Bu gibi kimselere, açılacak dâva sonucuna kadar işten el çektirilip ve yerlerine bu süre içinde yedek üyeler görevlendirilir. Ancak yedek üyelerin süresi hiçbir şekilde işten el çektirilen üyelerin kalan seçim süresini geçemez.

- e) Gayrimenkul alım ve satımına, konfederasyonun muvafakati alınmak suretiyle istikrazda bulunmasına karar vermek,
- f) Statünün değiştirilmesine ve yönetim kurulunca bakanlıktan ön müsaadesi alınmış hususların değiştirilmesine karar vermek,
- g) İmkânları ölçüsünde öğrenci okutulmasına kamu yararına hizmet eden kuruluşlara sosyal yardımlarda bulunulmasına ve bu gibi yardımların bir evvelki yıl sâfi gelirin % 5 ini geçmemesi şartıyla karar vermek,
- h) Yönetim kurulunca hazırlanan ve başkanlar meclisince incelenip tasvibedilen yönetmelikleri onamak,
- i) Denetçilere hizmetleri karşılığı verilecek ücretin miktar ve esaslarını tesbit etmek,
- k) Yönetim kurulunu derneğin gayesine uygun olarak yukarıdaki fıkralar dışında kalan konularda görevlendirmek.

Genel kurul toplantıları

MADDE 49. — Birlik Genel Kurulu, derneklerin temsil yetkisi üzerinde bulunan üyelerin katılmaları ile yılda bir defa statüde belirtilen zamanlarda belli yer ve saatte âdiyen toplanır.

Genel kurul ayrıca :

- a) Yönetim kurulu üye tamsayısının çoğunluğu kararı ile,
- b) Genel kurula katılma yetkisine sahip dernek temsilcilerinden beşte biri tarafından düzenlenecek gündemli tutanakla yapılan müracaata dayanılarak yönetim kurulu vasıtasıyla,
- c) Denetçilerin çoğunluk kararı ile,
- ç) Gerekliğinde bakanlıkça veya o yer idare âmirliğince, yapılacak davetle her zaman için olağanüstü olarak toplanabilir.

Toplantıya çağrı ve çoğunluk

MADDE 50. — Genel kurul toplantılarının yeri, günü ve gündemi toplantı gününden on gün önce o yer usullerine göre iki ayrı vasıta ile ilân olunur ve ayrıca üye derneklere yazı ile bildirilir.

Toplantının açılabilmesi için, dernek temsilcilerinin yarısından fazlasının katılması şarttır.

Yukardaki fıkrada bahsedilen çoğunluk hâsıl olmadığı takdirde toplantı en az üç gün sonra ya bırakılır ve durum toplantıya katılan iki üye ile komiserin imzalıyacağı bir tutanakla tesbit olunur. Bu süre hiçbir surette bir ayı geçemez.

İkinci toplantının yeri, günü, saati ve gündemi ilk ilân ve yazılı bildirimde belirtilmemiş ise aynı şekilde ilân edilir ve yazı ile bildirilir.

Bu toplantıda dernek temsilcilerinden en az beşte birinin bulunması şarttır.

Bu miktar her halde denetçilerle yönetim kurulu asil ve yedek üye sayısı ile genel kurul başkanlık divanı için gerekli üye sayısından az olamaz.

Toplantıya katılanlar listesi

MADDE 51. — Toplantıya katılanlar ad ve soyadları ile temsil ettikleri derneklerin isim ve yerleri gösterilecek şekilde düzenlenen listedeki yerleri imza etmek suretiyle katılmalarını belirtirler.

Temsilcilerin bizzat toplantıya katılmaları gerekli olup vekâlet kabul edilmez.

Toplantıya katılanlar listesi genel kurul başkan ve başkanvekilleri ile tutanak kâtipleri ve 16 ncı maddeye göre hazır bulunan komiser tarafından imza olunur. Ve temsilciler tarafından gösterilecek derneği temsile yetkili olduklarını ispat eder belgelerle birlikte dosyasında saklanır.

Başkanlık Divanı

MADDE 52. — Komiser tarafından verilecek izin üzerine hazır bulunan dernek temsilcileri veya konfederasyon tarafından görevlendirilmiş temsilciler arasından bir başkan, bir başkanvekili ve yeteri kadar tutanak kâtibi işari oyla seçilir.

Temsilcilerinden onda birinin teklifi halinde seçim gizli oyla yapılır.

Âdi toplantı gündemi

MADDE 53. — Birlik genel kurulu toplantı gündemi :

1. Başkanlık divanı seçimi,
2. Yönetim Kurulunun raporunun görüşülmesi, hesapların incelenmesi ve denetçiler raporunun okunması,
3. Yönetim Kurulu ve denetçilerin ibrası,
4. Başkanlar meclisince tetkik olunan bütçe ve çalışma raporlarının kabulü,
5. Denetçiler (seçim yılı olduğu takdirde) yönetim kurulu ve yedekleri ile konfederasyon delegelerinin seçimi,
6. Dileklerin tesbiti.

Gündemde bulunmayan hususlar toplantıya katılan temsilcilerin yirmide birinin isteği üzerine veya bakanlık veya konfederasyon tarafından görüşülmesi istenen hususlar gündeme alınır. Statü değiştirilmesi ile fesih hususu ilân edilen gündeme dâhil olmadıkça görüşülemez.

Kararlar 19 ncu maddede belirtilen çoğunluk dairesinde alınır.

Yönetim kurulu

MADDE 54. — Birlik yönetim kurulu genel kurulca dernek temsilcileri arasından iki yıl süre için gizli oyla seçilen 5 ilâ 9 kişiden kurulur. 30 dan az derneği bulunan birlikler 5, 50 ye kadar derneği olan birlikler 7, 50 den fazla derneği olan birlikler ise 9 kişilik Yönetim Kurulu seçer. Seçimde en fazla oy alanlardan gerekli miktarda asıl üye ayrıldıktan sonra aynı sayıda yedek üye tesbit olunur. (Oyların eşitliği halinde ad çekmeye başvurulur.)

Yönetim Kurulu asıl üyeleri arasında açılma olursa yerine yedeklerden sırası ile en fazla oy sahibi olanlar getirilir.

Kurulun toplu olarak görevinden ayrılması veya asıl üye sayısının yarıdan aşağı düşmesi ve yedeklerinin de kalmaması halinde Genel Kurulun denetçilerin çağrısı ile bir ay içinde toplanarak Yönetim Kurulunun yeniden kurulması icabeder. Bu süre zarfında Yönetim Kurulu görev ve yetkileri de başkanlık meclisi tarafından birlik genel kuruluna katılma yetkisine sahip dernek temsilcileri arasından tesbit olunacak üç kişilik bir kurul tarafından yapılır.

Birlik yönetim kurulu kendi üyeleri arasından bir başkan, bir veya iki başkanvekili seçer.

Birliğin temsilcisi yönetim kurulu başkanıdır.

Birliği yönetim kurulu başkanı veya başkanvekili ile başkâtibin müşterek imzaları ilzam eder.

Yönetim kurulunun görev ve yetkileri

MADDE 55. — Birlik yönetim kurulunun başlıca görev ve yetkileri :

- a) Birlik işlerini mevzuat dairesinde yürütmek,
- b) Genel kurul ve başkanlar meclisi tarafından alınacak kararları uygulamak,
- c) Derneklerin çalışmalarının mevzuat ve statüleri esasları içinde yürütülmesini sağlamak üzere gerekli görülecek zamanlarda işlemlerini incelemek ve alınması gerekli tedbirler hakkında tebligatta bulunmak,
- ç) Dernekler arasında çıkacak anlaşmazlıkları inceliyerek görüş ve tekliflerini içine alan raporu başkanlar meclisine vermek,

- d) Bölgeleri içindeki mesleki teamülleri inceleyip gelenek ve alışkanlıkları tesbit edilmek üzere başkanlar meclisine teklif etmek,
- e) Bakanlıkça verilecek emir ve konfederasyonca mevzuata uygun verilecek talimatları yerine getirmek,
- f) Derneklerin gelişmesini sağlamak için gerekli ve faydalı tedbirleri almak ve gereken kuruluşları kurmak, kendi imkânları ile meydana getirilmesi mümkün olmayan hususları konfederasyona intikal ettirmek,
- g) Derneklerle mensupları hakkında lüzumlu bilgileri muntazaman sağlamak ve resmî dairelerin bu husustaki isteklerini yerine getirmek,
- h) Resmî ve özel mercilerce istenecek temsilcileri atamak ve görevlendirmek,
- i) Bütçe, çalışma raporu ve hesap cetvellerini hazırlamak ve incelenmek üzere başkanlar meclisine vermek,
- j) Başkanlar Meclisini ve genel kurulu gerektiğinde olağanüstü toplantıya çağırarak,
- k) Konfederasyonca tesbit olunan esaslar dairesinde kayıt ücreti ve birlik katılma hissesi tarifini düzenlemek ve tetkik edilmek üzere Başkanlar Meclisine vermek,
- l) Resmî makamlarca hazırlanan esnaf ve küçük sanat sahipleri ile ilgili her türlü mevzuat yönetmelik ve tamimleri teminle mensubu olan derneklere ve dolayısıyla esnaf ve sanatkârlara bilgi vermek,
- m) Dernekler ve mensuplarının ihtiyaç ve güçlüklerini gidermek için gerekli tedbirleri almak ve resmî ve özel merciler nezdinde gerekli teşebbüs ve temaslarda bulunmak,
- Yönetim kurulunca Başkanlar Meclisine intikal ettirilen konular, meclisçe zamanında sonuçlandırılmadığı takdirde yönetim kurulu sözü geçen hususları genel kurula götürür ve gerekli kararın alınmasını isteyebilir.

Yönetim kurulu toplantıları

MADDE 56. — Yönetim kurulu, başkanı, veya üyelerinin çoğunluğunun çağrısı ile her zaman her halde ayda bir defa kendiliğinden toplanır.

Başkâtip

MADDE 57. — Birliklerin işlerini mevzuat, statü ve yönetim kurulu kararlarına göre yürütmekle görevli bir başkâtip bulunur.

Başkâtip yönetim kurulu toplantılarına katılır, oy kullanamaz.

Harcama yönetim kurulu başkanı veya vekili ile başkâtipin ortaklaşa imzaları ile yapılır.

Yazılacak yazılar da aynı şekilde imzalanır. Ancak yönetim kurulu bâzı hususlarda başkâtime müstakillen imza yetkisi verebilir.

Başkâtipin atanma, terfi, cezalandırması ve azli yönetim kurulunca yapılır.

Başkâtipin tercihan lise veya muadili derecede tahsil görmüş olması gerekli olup asgari ortaokul mezunu olması şarttır.

Başkâtip memur ve hizmetlilerin birinci derecede âmiri olup bu gibi kimseler hakkında verilecek kararlarda mütalâası alınır.

Denetçiler

MADDE 58. — Denetçiler genel kurulca dernek temsilcileri arasından bir yıl süre için gizli oyla seçilecek üç kişiden kurulur. Seçimde en fazla oy alanlar asıl olarak ayrıldıktan sonra sıra ile aynı sayıda yedek denetçi ayrılır. (Oyların eşitliği halinde ad çekmeye başvurulur.)

Denetçiler tercihan muhasebe konularında bilgi sahibi kimselerden seçilir.

Dernek temsilcileri arasında bu nitelikte kimse bulunmadığı takdirde denetçilerden birisinin hariçten seçilmesi caizdir.

Asıl ve yedek denetçilerin tamamının görevlerinden ayrılması halinde, başkanlar meclisince ilk genel kurul toplantısına kadar bu görevi yapmak üzere bir denetçi atanır.

Denetçilere bu husustaki hizmetleri karşılığı yapılacak ödemelerin miktar ve esasları genel kurulca kararlaştırılır.

Denetçilerin yetki ve görevleri

MADDE 59. — Denetçilerin başlıca görev ve yetkileri :

a) Genel kurul veya Başkanlar Meclisince alınan kararların yönetim kurulunca yerine getirilip getirilmediğini araştırmak,

b) Birlik kayıtlarının mevzuat ve statü esasları dairesinde yürütülüp yürütülmediğini denetlemek,

c) Bakanlıkça veya konfederasyon tarafından verilecek görevlerin yerine getirilip getirilmediğini incelemek,

ç) Birlik, işlem hesap ve defterlerini her zaman ve her halde en az üç ayda bir defa kontrol etmek,

d) Birliğe bağlı derneklerin hesaplarını doğrudan doğruya görecekları lüzum veya birlik yönetim kurulunun isteği üzerine tetkik etmek,

e) Birliğin bir yıllık işlem ve hesapları hakkında genel kurula rapor vermek,

f) Genel kurulu gerektiğinde olağanüstü toplantıya çağırarak,

Denetçiler yukarıda sayılan görev ve yetkilerini (e ve f) bendlerinde çoğunlukla diğer hususlarda topluca veya tek olarak yaparlar.

Başkanlar meclisi

MADDE 60. — Başkanlar meclisi birliğe kayıtlı derneklerin başkanlarından kurulur.

Dernek başkanlarının bulunmadığı hallerde vekili veya yönetim kurulunca görevlendirilecek bir üye başkan adına toplantılara katılır.

Başkanlar meclisinin görev ve yetkileri

MADDE 61. — Başkanlar meclisinin başlıca görev ve yetkileri :

a) Genel kurul tarafından verilecek görevleri ve yönetim kurulunun göreceği lüzum ve ihtiyaca binaen getireceği konuları incelemek ve karara bağlamak,

b) Yönetim kurulunca hazırlanan çalışma programı bütçe ve kesinhesap cetvellerini incelemek ve bunlardan bütçe ile kesinhesap cetvellerini onamak üzere genel kurula vermek,

c) Sorumluluğu görülen yönetim kurulu üyeleri hakkında dâva açılması hususunda düzenlenecek raporları incelemek ve onanmak üzere genel kurula vermek,

ç) Taşınmaz mal alım ve satımına veya istikraz konularında genel kurula tekliflerde bulunmak,

d) Birlik genel kurulunu lüzumunda toplantıya çağırarak,

e) Yönetim kurulu tarafından hazırlanacak yönetmelikleri incelemek ve onanmak üzere genel kurula vermek,

f) Dernekler arasında çıkacak anlaşmazlıkları içine alan yönetim kurulunca düzenlenmiş raporları incelemek ve bu hususta karar vermek,

g) Birlik bölgesi içinde teamülleri tâyin ile gelenek ve alışkanlıkları tesbit etmek,

h) Derneklerin gelişmelerini teminen lüzumlu göreceği tedbirlerin alınmasını genel kurula tavsiye etmek,

ı) Kayıt ücreti ve birlik katılma hissesi tarifesini tetkik ve onanmak üzere genel kurula vermek,

1) Müşteri ile esnaf ve küçük sanatkârlar arasında çıkacak anlaşmazlıklardan ilgili derneklerin sonuçlandıramadığı hususları incelemek ve karara bağlamak.

Başkanlar meclisi toplantıları

MADDE 62. — Birlik yönetim kurulu başkanı başkanlar meclisinin de başkanıdır.

Başkanın bulunmadığı hallerde toplantıya kimin başkanlık edeceği meclisce tesbit olunur.

Meclis üç ayda bir kendiliğinden ve gerektiğinde birlik başkanının veya başkanlar meclisinin en az üçte birinin çağrısı ile her zaman toplanabilir.

Toplantıya başkanlardan üçte birinin katılması şarttır. Bu sayıda çoğunluk sağlanamadığı takdirde toplantı mevcut başkanların çoğunluk kararı ile lüzum göreceği bir tarihe bırakılarak durum derneklere tebliğ edilir.

Ancak bundan sonraki toplantının onbeş gün içinde yapılması şarttır. Bu toplantıda çoğunluk aranmaz.

Toplantıya katılmıyan başkanların durumu toplantıdan sonra birlik yönetim kurulunca incelenerek bunlardan lüzum görülenler hakkında gereken işlem yapılmak üzere ilgili buldukları derneklerin haysiyet divanına gönderilir.

Toplantıda kararlar çoğunlukla alınır.

Toplantı gündeminde bulunmıyan hususlar toplantıda bulunanların onda birinin isteği ile gündeme alınır.

Toplantılara birlik başkâtibi katılır, oy kullanamaz.

Huzur hakkı ve yolluklar

MADDE 63. — Yönetim kurulu üyeleri ile başkanlar meclisine katılan dernek yönetim kurulu başkanlarına, toplantılar için verilecek huzur hakkı miktarı ve merkez dışından katılanlara ödenecek zaruri masrafların esasları konfederasyonca tesbit olunur.

Birliğin gelirleri

MADDE 64. — Birliğin gelirleri :

- a) Derneklerden alınacak kayıt ücreti,
- b) Birliğe bağlı dernekler tarafından ödenecek katılma payı,
- c) Yayın gelirleri,
- ç) Bağış ve yardımlar,
- d) Birlik gayesinin gerçekleştirilmesini sağlamak için yapılacak kuruluşlar geliri,
- e) Birlikçe hazırlanacak müsamere ve benzeri gösteriler geliri,
- f) Esnaf ve sanat sahiplerinin faydalanmasına ayrılacak ihtiyaç maddeleri dolayısıyla elde edilecek hizmet karşılığı,
- g) Birlik tarafından kurulacak meslekî kurslar ve yapılacak sergi ve panayırlardan sağlanacak gelirler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Fedarasyonu

Tanım

MADDE 65. — Esnaf ve küçük sanatkârlar derneklerinin sadece meslekî yönden mensuplarının ihtiyaçlarını karşılamak, gelişmelerini sağlamak ve çalışmalarını yurt ölçüsünde iş birliği ve ahenk içerisinde yapabilmelerini sağlamak maksadıyla kuracakları tüzel kişiliğe sahip kuruluşlara Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Federasyonu denir.

Kurulma şartı

MADDE 66. — Federasyon kurulabilmesi için bu kanuna göre bütün illerde aynı konuda kurulmuş derneklerin en az % 60 nın istekli bulunması ve kurucu dernek adedinin 50 den aşağı olmaması şarttır.

Kuruluş yeri Hükümet Merkezi olup aynı konuda birden fazla federasyon teşkil edilemez.

Kuruluş

MADDE 67. — Kurucular federasyonun kuruluş amacını ve çalışmalarında gerekli görülecek yürürlükle ilgili usul ve esaslarını içine alarak düzenlenmiş üç nüsha statüyü bir dilekçe ile birlikte Ticaret Bakanlığına verirler.

Federasyon, statünün bakanlıkça onanma ve ilgililere yazılı olarak bildirilmesini mütaakip kurulmuş olur.

Katılma zorunluluğu

MADDE 68. — Federasyon kurulduktan sonra kendi konularında çalışan derneklerin bu kuruluşlara girmeleri zorunludur.

Üyelerinin belli bir konuda çalışmayıp çeşitli sanat ve mesleklerle istigal eden çeşitli mahiyetteki dernekler federasyonların kararlarına uymak zorunluğundadırlar.

Organlar

MADDE 69. — Federasyon organları :

- a) Genel Kurul,
- b) Yönetim Kurulu,
- c) Denetçiler.

Genel kurul

MADDE 70. — Federasyon Genel Kurulu, üyesi bulunan derneklerin genel kurulları tarafından derneğe kayıtlı üyeleri arasından seçilecek ilk 50 üye için 2, bundan sonra her 50 üye için 1 delege ile federasyon organlarında görevli kimselerden kurulur.

Her halde derneğin seçeceği üye sayısı 15 i geçemez.

Genel Kurulun görev ve yetkileri

MADDE 71. — Federasyon genel kurulunun başlıca görev ve yetkileri :

- a) Yönetim kurulu ve yedekleriyle konfederasyon delegelerini seçmek,
- b) Denetçiler ve yedeklerini seçmek,
- c) Yönetim kurulu çalışma raporu ile denetçiler raporunu incelemek, yönetim kurulu ve denetçileri ibra etmek,
- ç) Gelecek yıl çalışma raporu ile bütçesini değiştirmek veya aynen kabul etmek,
- d) Federasyona dâhil dernekler ve dolayısıyla üyesi olan esnaf ve sanatkârları meslekî yönden ilgilendiren tüzük, yönetmelik ve emsali yönetmelikleri tesbit ve uygulanmasını teminen konfederasyona götürmek,
- e) Üyesi olan dernekler arasında meslek ve sanatlarının yürütülmesi yönünden çıkacak anlaşmazlıkları kesin olarak gidermek,
- f) Çalışılan konularda uyulması zorunlu meslekî kararların alınmasını sağlamak üzere konfederasyona teklif ve teşebbüslerde bulunmak,

- g) Üye olan dernekler ve dolayısıyla mensuplarının meslek ve sanatlarının yürütülmesinde gelişmesini sağlayıcı kurs, mektep, sergi ve emsâli kültürel ve sosyal teşebbüsleri kurmak,
- h) Mesleki gelişme ve ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlamak maksadiyle gerekli tedbirleri almak,
- i) Yönetim kurulu üyeleri ve denetçilere ücret verilir verilmemesi ile verilecek ücret miktarının tesbit hususunu karara bağlamak.

Genel kurul toplantıları

MADDE 72. — Federasyon genel kurulu yılda bir defa statüde belli edilen zamanda âdiyen, yönetim kurulu ve denetçilerin veya üyesi olan derneklerin dörtte birinin, gerektiğinde bakanlığın veya konfederasyonun çağrısı üzerine her zaman olağanüstü olarak toplanabilir.

Toplantıya çağrı ve çoğunluk

MADDE 73. — Genel kurul toplantısının günü, saati ve gündemi toplantıdan en az onbeş gün evvel iki gazete ile ilân olunur ve ayrıca derneklere yazı ile bildirilir.

Toplantılara dernek temsilcilerinin çoğunluğunun katılması şarttır.

Çoğunluk olmaması halinde ikinci toplantının yapılacağı yer, günü ve saati ilâna ve tebliğata yazılır. Toplantı en geç üç gün içinde çoğunluk aranmaksızın yapılır. Şu kadar ki, bu toplantıya başkanlık divanı ile yönetim kurulu ve denetçilerin asıl ve yedeklerini teşkil edecek sayıda üyenin katılması şarttır.

Toplantılarda kararlar mevcut temsilcilerin ekseriyeti ile alınır.

Toplantıya katılanlar listesi

MADDE 74. — Toplantıya katılanlar ad ve soyadları ile temsil ettikleri derneklerin isim ve yerlerini gösterilecek şekilde düzenlenen listedeki yerleri imzalamak suretiyle katılmalarını belirtirler.

Temsilcilerin bizzat toplantıya katılmaları gerekli olup vekâlet kabul edilmez.

Toplantıya katılanlar listesi genel kurul başkanı ve başkanvekilleri ile tutanak kâtipleri ve 16 ncı maddeye göre hazır bulunan komiser tarafından imza olunur ve temsilciler tarafından verilecek derneği temsile yetkili olduklarını gösterir belgelerle birlikte dosyasında saklanır.

Başkanlık divanı

MADDE 75. — Komiser tarafından verilecek izin üzerine hazır bulunan dernek temsilcileri veya konfederasyon tarafından görevlendirilen temsilciler arasından bir başkan bir başkanvekili ve yeteri kadar tutanak kâtibi işari oyla seçilir.

Delegelerden onda birinin teklifi halinde seçimin gizli oyla yapılmasına karar verilir.

Âdi toplantı gündemi

MADDE 76. — Federasyon genel kurul toplantısı gündemi :

1. Başkanlık divanı seçimi,
2. Yönetim kurulu çalışma raporunun görüşülmesi hesapların incelenmesi ve denetçiler raporunun okunması,
3. Yönetim kurulu ve denetçilerin ibrası,
4. Başkanlar meclisince incelenen bütçe ve çalışma raporlarının aynen veya değiştirilerek kabulü,
5. (Seçim yılı olduğu takdirde) denetçiler ve yönetim kurulu ile yedekleri ve konfederasyon delegelerinin seçimi,
6. Dileklerin tesbiti.

Gündemde bulunmayan hususlar hazır bulunan temsilcilerin yirmide birinin isteği üzerine veya

bakanlık veya konfederasyonun isteği ile gündeme alınır. Statü değişikliği ile fesih hususu ilân edilen gündeme dâhil olmadıkça görüşülemez.

Kararlar 19 ncü maddede belirtilen çoğunluk dairesinde alınır.

Statü değişikliğinde ve fesihle karar çoğunluğu

MADDE 77. — Statüde değişiklik yapılması ve federasyonun feshi hususunun görüşülebilmesi için ilân edilen gündemde bulunması ve karar alınabilmesi için de kayıtlı temsilcilerin üçte ikisinin oyu şarttır.

Fesih ve tasfiye

MADDE 78. — Federasyon, kayıtlı üye derneklerden üçte birinin yazılı isteğine dayanarak, genel kurulun bir ay içinde yapacağı toplantıda kayıtlı temsilcilerinin üçte ikisinin kararı ile feshedilebileceği gibi genel kurulun 73 ncü madde gereğince toplantı yapamaması ve dolayısıyla organlarını kurmaya imkân bulamaması halinde infisah eder.

Bu taktirde konfederasyonca kurulacak üç kişilik bir tasfiye heyeti tarafından taşınır ve taşınmaz mallar ile diğer varlığı alacak ve borçları tasfiye olunarak her hangi bir meblâğı çıktığı takdirde konfederasyona devrolunur.

Devrolunulan meblâğ, 5 sene içinde aynı konuda bir federasyon kurulduğu takdirde bu kuruluşa geri verilir.

Yönetim kurulu

MADDE 79. — Federasyon yönetim kurulu genel kurulca dernek temsilcileri arasından iki yıl süre ile gizli oyla seçilen 7 ilâ 9 kişiden kurulur.

Seçimde en fazla oy alanlardan gerekli sayıda asıl üye ayrıldıktan sonra aynı sayıda yedek üye tesbit olunur.

Yönetim kurulu asıl üyeleri arasında açılma olursa yerine yedeklerden sırası ile en fazla oy alanlar getirilir.

Yönetim kurulunun toplu olarak görevinden ayrılması veya asıl üye adedinin yarısından aşağıya düşmesi ve yedeklerinin de kalmaması halinde genel kurulun denetçilerin çağırısı ile bir ay zarfında toplanarak yönetim kurulunun yeniden kurulması gerekir. Bu sürede yönetim kurulu görev ve yetkileri de konfederasyonca federasyon genel kuruluna katılma yetkisine sahip dernek temsilcileri arasından tesbit olunacak üç kişilik bir kurul tarafından yapılır.

Yönetim kurulu başkanlığı

MADDE 80. — Federasyon yönetim kurulu kendi üyeleri arasından bir başkan, bir veya iki başkanvekili seçer.

Federasyonun hukukî temsilcisi yönetim kurulu başkanıdır.

Federasyon yönetim kurulunu başkanı veya başkanvekili ile genel sekreterin ortak imzaları bağlar.

Yönetim kurulunun görev ve yetkileri

MADDE 81. — Federasyon yönetim kurulunun başlıca görev ve yetkileri :

- a) Federasyon işlerini mevzuata göre yürütmek,
- b) Genel kurul tarafından alınacak kararları yürütmek,
- c) Derneklerin çalışmalarını mevzuat ve statüleri esaslarına göre yürütmesini sağlamak üzere gerekli görülecek zamanlarda inceliyerek alınması gerekli tedbirler hakkında tebligatta bulunmak ve derneğin bağlı bulunduğu birliğe de bilgi vermek,

- ç) Dernekler arasında çıkacak anlaşmazlıkları ilgili birlikle beraber inceliyerek düşünce ve tekliflerini konfederasyona vermek,
- d) Bakanlıkça verilecek emir ve konfederasyonca verilecek talimatı yerine getirmek,
- e) Derneklerin gelişmesini teminen lüzumlu ve yararlı tedbirleri almak ve gereken tesisleri kurmak kendi imkânları ile yapılması mümkün olmıyan hususları konfederasyona götürmek,
- f) Derneklerle mensupları hakkında lüzumlu bilgileri muntazaman sağlamak ve resmî dairelerin bu husustaki isteklerini yerine getirmek,
- g) Resmî ve özel mercilerce istenecek temsilcileri atamak ve görevlendirmek,
- h) Bütçe, çalışma programı ve hesap cetvellerini hazırlamak ve onanmak üzere genel kurula vermek,
- i) Genel kurulu lüzumunda olağanüstü toplantıya çağırarak,
- ı) Konfederasyonca tesbit olunan esaslara göre kayıt ücreti ve federasyon katılma payı tarifesini düzenlemek ve onanmak üzere genel kurula vermek,
- j) Resmî ve özel makamlarca hazırlanan esnaf ve küçük sanat sahipleri ile ilgili her türlü mevzuat yönetmelik ve tedbirleri sağlayarak üyesi olan derneklere ve dolayısıyla esnaf ve sanatkârlara bilgi vermek,
- k) Derneklerin ihtiyacı bulunan malzemeyi toptan ve en iyi şekilde sağlamak için gerekli tedbirleri almak,
- l) Resmî ve özel merciler nezdinde mensuplarının yararına olarak gerekli teşebbüs ve temaslarda bulunmak.

Yönetim kurulu toplantıları

MADDE 82. — Federasyon yönetim kurulu üç ayda bir ve başkanın çağrısı üzerine her zaman olağanüstü olarak toplanabilir.

Huzur hakkı ve yolluklar

MADDE 83. — Yönetim kurulu ve genel kurul üyelerine toplantılara katılmak için verilecek huzur hakkı miktarı ile merkez dışından katılacaklara ödenecek zorunlu giderlerin esasları konfederasyonca tesbit olunur.

Genel sekreter

MADDE 84. — Federasyon işlerini mevzuat statü ve yönetim kurulu kararlarına göre yürütmekle görevli bir genel sekreter bulunur.

Genel sekreter yönetim kurulu toplantılarına katılır. Oy kullanamaz.

Giderler yönetim kurulu başkanı veya vekili ile genel sekreterin ortak imzası ile yapılır.

Federasyon adına yazılacak yazılar da aynı şekilde imzalanır.

Ancak, yönetim kurulu bâzı konularda genel sekretere tek başına imza yetkisi verebilir.

Genel sekreterin, atanması, işinden uzaklaştırılması, terfii ve cezalandırılması da yönetim kurulunca yapılır.

Genel sekreterin en az lise veya muadili okul mezunu olması, ticari ve iktisadi mevzularda bilgi ve görgü sahibi bulunması şarttır.

Genel sekreter memur ve hizmetlilerin birinci derecede sicil âmiridir.

Denetçiler

MADDE 85. — Denetçiler genel kurulca dernek temsilcileri arasından iki yıl süre için gizli oyla seçilen üç kişiden kurulur.

Seçimde en fazla oy alanlardan asıllar ayrıldıktan sonra sıra ile aynı miktarda yedek denetçi ayrılır.

Denetçiler, tercihan muhasebe konularında bilgi sahibi ve en az orta veya muadili okulu bitirmiş kişilerden seçilir.

Dernek temsilcileri arasında bu nitelikte kimse bulunmadığı veya lüzum görüldüğünde denetçilerden birisi dışardan seçilebilir.

Asıl ve yedek denetçilerin tamamının görevlerinden ayrılması halinde konfederasyonca ilk genel kurula kadar bu görevi yapmak üzere bir denetçi atanır.

Denetçilerin görev ve yetkileri

MADDE 86. — Denetçilerin başlıca görev ve yetkileri :

- a) Federasyon genel kurulu tarafından alınan kararların yönetim kurulunca yerine getirilip getirilmediğini araştırmak,
- b) Federasyon işlemlerinin statü esasları içinde yürütülüp yürütülmediğini denetlemek,
- c) Federasyon işlem, hesap ve defterlerini en az üç ayda bir defa kontrol etmek,
- ç) Federasyonun yıllık kesin hesaplarını incelemek ve imza etmek,
- d) Federasyonun yıllık çalışmaları hakkında genel kurula rapor vermek,
- e) Genel kurulu lüzumunda olağanüstü toplantıya çağırarak.

Denetçiler yukardaki görev ve yetkilerini (d ve e) bendlerinde çoğunlukla ortaklaşa, diğer hususlarda ortaklaşa veya tek olarak yaparlar. Denetçilere bu husustaki hizmetleri karşılığı yapılacak ödemelerin miktar ve esasları genel kurulca kararlaştırılır.

Federasyonun gelirleri

MADDE 87. — Federasyonun gelirleri :

- a) Federasyona dâhil olan dernekler tarafından ödenecek yıllık aidat,
- b) Yayın gelirleri,
- c) Bağış ve yardımlar,
- ç) Federasyon gayesinin gerçekleştirilmesini temin için yapılacak kuruluş gelirleri,
- d) Federasyonca tertibolunacak müsamere ve benzeri gösteriler gelirleri,
- e) Esnaf ve küçük sanat sahiplerinin faydalanmasına ayrılacak ihtiyaç maddeleri dolayısıyla elde edilecek hizmet karşılığı,
- f) Meslekî kurslar ve tertibedilecek sergi ve panayırlardan temin edilecek gelirler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Türkiye Esnaf ve Küçük Sanatkârları Konfederasyonu

Tanım ve kuruluş

MADDE 88. — Bu kanuna tabi Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Dernekleri, birlikleri ve federasyonlar arasında birliği temin, gelişme ve ilerlemeyi sağlamak ve genel olarak esnaf ve küçük sanatkârların çalışmalarının meslek icabı ve memleket yararına uygun bir şekilde yürütülmesini düzenlemek ve bu hususta lüzumlu görülecek her türlü tedbir ve teşebbüslerde bulunmak Ticaret ve Sanayi bakanlıklarınca verilecek görevleri yapmakla görevli olarak Türkiye Esnaf ve Küçük Sanatkârları Konfederasyonu kurulur.

Konfederasyon tüzel kişiliğe sahip bir kuruluş olup statüsünün Ticaret Bakanlığınca onanmasından sonra kurulmuş olur.

Yönetmelik

MADDE 89. — Konfederasyonun bu kanunda öngörülen hükümlere göre çalışma tarz ve esaslarını gösteren bir yönetmelik Ticaret ve Sanayi Bakanlıklarınca düzenlenir.

Kayıt zorunluğu

MADDE 90. — Bu kanuna bağlı birlikler ve federasyonlar konfederasyona kaydolma zorunluğundadır.

Bu zorunluğu bir ay içinde yerine getirmiyen birlik ve federasyonların kayıtları konfederasyonca re'sen yerine getirilir.

Organlar

MADDE 91. — Konfederasyonun organları :

- a) Genel kurul,
- b) Başkanlar meclisi,
- c) Yönetim meclisi,
- ç) Denetçilerdir.

Genel kurul

MADDE 92. — Konfederasyon genel kurulu, birlik ve federasyonların genel kurulları tarafından kayıtlı üyeleri arasından seçilecek 7 delege ile konfederasyon organlarına dâhil kimselerden kurulur.

Genel Kurul toplantıları

MADDE 93. — Konfederasyon genel kurulu üç yılda bir Mayıs ayında konfederasyon merkezinde veya ilân edilecek yerde toplanır.

Toplantının yeri, günü, saati ve gündemi toplantıdan en az onbeş gün evvel iki gazete ile ilân olunur.

Ayrıca birlik ve federasyonlara da yazı ile bildirilir.

Çoğunluk hâsıl olmaması halinde, ikinci toplantının yapılacağı yer, günü ve saati gündemi tebligata yazılır.

Genel kurul ayrıca yönetim meclisince doğrudan doğruya, Bakanlıkça re'sen veya denetçiler tarafından lüzum görüldüğünde her zaman için olağanüstü toplantıya çağrılabilir.

Bu takdirde dahi durum aynı şekilde ilân ve tebliğ olunur.

Adi ve olağanüstü toplantılara temsilcilerin çoğunluğunun katılması şarttır. İlk toplantıda bu çoğunluk elde edilemediği takdirde, toplantı en çok üç gün içinde çoğunluk aranmaksızın yapılır .

Toplantılarda kararlar mevcut temsilcilerin çoğunluğu ile alınır.

Genel Kurulun görev ve yetkileri

MADDE 94. — Genel Kurulun başlıca görev ve yetkileri :

- a) Yönetim meclisi çalışma raporu ile denetçilerin raporunu incelemek, yönetim meclisi ve denetçileri ibra etmek,
- b) Gelecek yıl çalışma programı ile bütçeyi değiştirerek veya aynen kabul etmek,
- c) Kesinhesap cetvellerini kabul veya reddetmek,
- ç) Sorumluluğu görülen yönetim meclisi üyeleri hakkında dâva açılmasına karar vermek (bu gibi kimseler hakkında 48 nci maddenin (d) fıkrasının 2 nci bendi hükmü tatbik olunur.)
- d) Yönetim meclisince hazırlanan yönetmelikleri onamak,
- e) Her hangi bir sebeple birlik ve federasyonlarla konfederasyon yönetim meclisi ve denetçiler arasında çıkacak görüş ayrılıklarını kesin olarak halletmek,
- f) Esnaf ve sanat sahiplerinin meslek ve sanatlarının yürütülmesi için gerekli ve faydalı gö-

rülecek tedbir ve teşebbüslerden yönetim meclisi tarafından getirilecek konuları incelemek ve karara bağlamak ve gerekirse yönetim meclisine görüş ve temennilerini bildirmek,

g) Hükümetçe hazırlanacak mevzuat ve mütalâa isteklerinden yönetim meclisine intikal ettirilecekler hakkında karar vermek,

h) Denetçilerin ücretleri ile yönetim meclisi üyelerinin toplantılara katılmaları dolayısıyla alacakları huzur hakkı ile, merkeze gidiş ve gelişleri sebebiyle yapacakları zaruri giderleri tesbit etmek. (Genel kurul ücret ve huzur hakları Ticaret Bakanlığınca onanır.)

i) Yönetim meclisi üyelerini ve yedeklerini seçmek. (99 ncu maddedeki süre hitam bulmuş ise)

1) Denetçiler ve yedeklerini seçmek.

Toplantıya katılanlar listesi

MADDE 95. — Toplantıya katılanlar adı ve soyadları ile temsil ettikleri birlik ve federasyonların isimleri gösterilecek şekilde hazırlanan listedeki yerleri kimlik göstermek ve imza etmek suretiyle katılmalarını belirtirler.

Temsilcilerin bizzat toplantıya katılmaları gerekli olup vekâlet kabul edilmez.

Toplantıya katılanlar listedeki genel kurul başkan ve başkanvekilleriyle tutanak kâtipleri ve 16 ncı maddeye göre hazır bulunan komiser tarafından imza olunur ve temsilciler tarafından verilen, temsile yetkili olduklarını gösteren belgelerle birlikte dosyasında saklanır.

Başkanlık Divanı

MADDE 96. — Komiser tarafından verilecek izin üzerine toplantı açılır. Temsilciler arasından bir başkan, bir başkanvekili ve gereği kadar tutanak kâtibi işari oyla seçilir.

Temsilcilerden onda birinin teklifi üzerine seçim gizli oyla yapılır.

Toplantı gündemi

MADDE 97. — Konfederasyon genel kurulu toplantı gündemi :

1. Başkanlık divanı seçimi,
2. Yönetim Meclisi ve denetçiler raporunun müzakeresi,
3. Yönetim Meclisi ve denetçilerin ibrası,
4. Bütçe ve çalışma programının aynen veya değiştirilerek kabulü,
5. Kesinhesapların kabul veya reddi,
6. Yönetim Meclis üyelerinin seçilmesi,
7. Denetçilerin seçilmesi,
8. Dilek ve temennilerin tesbiti.

Gündemde bulunmayan hususlar, toplantıdaki delegelerden onda birinin yazılı isteği veya Başkanlık tarafından görüşülmesi istenilen hususlar gündeme alınır. Statü değişikliği ilân edilen gündemde bulunmadığı takdirde müzakere olunmaz. Kararlar 19 ncu maddede belirtilen çoğunlukla alınır.

Başkanlar meclisi

MADDE 98. — Başkanlar Meclisi birlik ve federasyon başkanlarından kurulur.

Konfederasyon genel kurulunun toplanmadığı yıllarda Mayıs ayında ve ayrıca yönetim meclisinin gerekli göreceği zamanlarda çağrısı üzerine toplanır. Toplantı görüşme ve karar alması usul ve esasları genel kuruldaki gibidir. Meclis bu kanunun 94 ncü maddesinin (a), (b), (c), (ç), (d), (e), (f), (g), (h) fıkralarında yazılı görevleri yapar.

Yönetim Meclisi

MADDE 99. — Konfederasyon Yönetim Meclisi, genel kurul arasından üç yıl için gizli oyla seçilen 9 ilâ 15 kişiden kurulur.

Yönetim Meclisi üyesi olabilmek için çalışma konusunu teşkil eden meslek kolunda en az beş yıl çalışmış olmak ve halen çalışır bulunmak, sanat kolunda ise ustalık imtihanını vermiş olmak şarttır.

Seçimde en fazla oy alanlardan gerekli sayıda asıl üye ayrıldıktan sonra aynı sayıda yedek üye tesbit olunur.

Yönetim Meclisi asıl üyeleri arasında açılma olursa yerine yedeklerden en fazla oy sahibi olanlar getirilir.

Meclisin toplu olarak görevinden ayrılması veya asıl üye sayısının yarısından aşağı düşmesi ve yedeklerinin de kalmaması halinde Genel Kurulun Bakanlığın çağırması ile bir ay içinde toplanarak Yönetim Meclisinin yeniden kurulması icabeder. Bu müddet içinde yönetim meclisi görev ve yetkileri de Bakanlık tarafından, konfederasyon genel kuruluna katılma yetkisine sahip temsilciler arasından tesbit olunacak üç kişilik bir kurul tarafından yapılır.

Yönetim Meclisi Başkanlığı

MADDE 100. — Konfederasyon yönetim meclisi kendi üyeleri arasından bir başkan bir veya iki başkanvekili seçer.

Konfederasyon temsilcisi yönetim meclisi başkanıdır.

Konfederasyonu yönetim meclisi başkanı veya başkanvekili ile genel kâtibin müşterek imzaları bağlar.

Yönetim Meclisi görev ve yetkileri

MADDE 101. — Yönetim Meclisinin başlıca görev ve yetkileri :

- a) Konfederasyon işlerini mevzuat içinde yürütmek,
- b) Genel Kurul tarafından alınan kararları yürütmek,
- c) Bütçe, çalışma programı ve kesin hesap cetvellerini hazırlamak ve toplantı yılına göre başkanlar meclisi veya genel kurula vermek,
- ç) Genel kurulu ve başkanlar meclisini âdi ve gerekirse olağanüstü toplantıya çağırarak,
- d) Gayrimenkul alım ve satımına istikraz akdine karar vermek ve birliklerin, federasyonların istikraz isteğine dair isteklerini incelemek ve sonuçlandırmak,
- e) Birliklerin ve gerektiğinde derneklerin ve federasyonun çalışmalarının mevzuat ve statüleri esasları içinde yürütmesini sağlamak için lüzumlu görülecek zamanlarda işlemlerini incelemek ve alınması gerekli tedbirler hakkında tebligatta bulunmak,
- f) Birlikler ve birliklerle federasyon arasında çıkacak anlaşmazlıkları incelemek ve kesin olarak halletmek,
- g) Genel Kâtiple memur ve müstahdemlerin atanma, terfi ve işten uzaklaştırılmalarını yapmak,
- h) Bakanlıkça verilen emir ve talimatı yerine getirmek,
- i) Konfederasyon topluluğu içindeki kuruluş mensuplarının ekonomik ve sosyal bakımdan ihtiyaçlarını karşılamak ve gelişmelerini temin için gerekli her türlü tedbirleri almak ve teşebbüslerde bulunmak kendi imkânları içinde yapılması mümkün olmayan hususları gerekli incelemeler sonunda ilgili Bakanlığa vermek,
- 1) Konfederasyona bağlı kuruluşlar ve üyeleri hakkında muntazam gerekli bilgileri sağlamak ve resmî dairelerce gerek bu hususta ve gerekse lüzumlu görülecek konularda istenecek bilgi ve mütalâayı vermek,

j) Hükümetçe hazırlanacak mevzuat hakkında konfederasyon görüşünü gerektiğinde genel kurulun tasvibini de almak suretiyle tesbit ve ilgili makama vermek,

k) Kurs ve mektep açılmasına, talebe okutulmasına, öğrenci yurtları tesis edilmesine, kamu yararına hizmet eden kuruluşlara bir evvelki yıl sâfi gelirinin % 5 ini geçmiyecek miktarda sosyal yardımlarda bulunulmasına karar vermek,

l) Bakanlığın izni alınmak şartıyla ülke dışında sergi ve panayırlara katılmak, ülke dışındaki meslekî kuruluşlara katılmak veya bu gibi kuruluşlarla bağlantı kurmak ve temsilciliğini kabul etmek,

m) Konfederasyon topluluğuna dâhil kuruluşların kendi aralarında kurdukları veya kuracakları ölüm, malîiyet, hastalık veya ihtiyarlık hallerini teminat altına alan yardım sandıkları kurulması, topluluğu içindeki kuruluş mensuplarının sigorta işlerini düzenlemek amacıyla bir sigorta şirketi kurmak veya mevcut sigorta müesseseleri ile gerekli anlaşmaları akdetmek,

n) Esnaf ve küçük sanat sahipleri ile konfederasyona bağlı kuruluşlar ve tesislerin ihtiyacı bulunan yardım ve kredileri sağlamak için gerekli teşebbüsleri yapmak,

o) Konfederasyona bağlı kuruluşların işlem, muhasebe ve personel ile lüzumlu görecekleli konularda yönetmeliklerini hazırlamak,

ö) Birliklerce tesbit olunan gelenek ve teamüllerden memleket ölçüsünde uyulması zorunlu meslekî kararlar haline getirilmesi gerekenleri tesbit ve bunların yürütülmesini sağlamak için Bakanlığa teklifte bulunmak,

p) Esnaf ve küçük sanat sahiplerinin tescilini ilân ve lüzumlu meslekî yayında bulunmak üzere gazete çıkarmaya ve buna benzer işleri yapmaya karar vermek,

r) Federasyon, birlik ve gerektiğinde derneklerde yapacağı inceleme sonunda, para ve kıymetli evrak üzerinde suistimali görülen federasyon, birlik, dernek idarecileri hakkında dâva açılması, mevzuat ve statü esasları içinde verilecek emir ve talimatı yerine getirmiyen idareciler için ilgili genel kurula teklifte bulunmak,

Dâva olunan ve genel kurulu toplantıya çağılan kuruluş idarecilerinin, dâva sonucuna veya genel kurulca alınacak karara kadar işten el çekirilmesi Ticaret Bakanlığınca Danıştaydan talebolunur. Bu takdirde 48 nci maddenin (d) fıkrasının 2 nci bendi hükmü yürütülür.

s) Derneklerin kayıt ücreti yıllık aidat ve sair tarifelerini, birlik ve federasyonların kayıt ücretleri ile dernek katılma hisselerinin en az ve en yüksek sınırları ile genel esaslarını, birlik federasyon ve konfederasyon genel kurul temsilcilerinin huzur hakları ile zaruri yol giderlerini, birlik ve federasyon yönetim kurulu huzur haklarını, derneklerin hizmetleri karşılığında alacakları ücretlerin esaslarını tesbit etmek,

ş) 40 nci maddenin (c) fıkrasına göre feshi gereken esnaf kuruluşları hakkında Bakanlığa teklifte bulunmak,

t) Kendisine bırakılan işleri yürütmek için ilgili meslek kolundaki federasyonun mütalâasını almak,

u) Esnaf ve küçük sanatkârların yetiştirilmesi, ileri tekniğe sahip bulunan memleketler maddeleri seviyesinde imalâta bulunabilmeleri ve bu memleketlerde yürütülen estetik, kalite ve iştihsal usul ve esaslarının devamlı bir şekilde takip ve tesbiti ile memleketimizde uygulanması imkânlarının araştırılması, imalâtın teknik ve maliyet bakımından matluba en uygun bir şekle getirilmesini sağlamak için Bakanlığın izni alınmak suretiyle valiliğin gözetimi altında ve o yer teknik teşkilâtın yardımı ile birlikler nezdinde kurslar açmak,

v) (u) bendinde gösterilen maksatların gerçekleşmesini sağlamak üzere gerektiğinde küçük sanatları geliştirme enstitüsü kurmak,

y) Toplum kalkınması ile ilgili olarak kendilerine verilecek görevleri mevzuat içerisinde yerine getirmektir.

Yönetim meclisinin toplantıları

MADDE 102. — Yönetim meclisi en az üç ayda bir ve her halde başkan ve Bakanlığın göreceği lüzum üzerine her zaman toplanabilir.

Huzur hakkı ve yolluklar

MADDE 103. — Yönetim meclisi ve genel kurul üyelerinin toplantılara katılmaları maksadıyla yapacakları zaruri yol masrafları esasları ve huzur hakkı miktarları yönetim meclisi tarafından teklif ve genel kurulun onaması ile tesbit olunur.

Genel Kâtip

MADDE 104. — Konfederasyonun işlerini mevzuat, yönetmelik ve yönetim meclisi kararları dairesinde yürütmekle görevli bir genel kâtip bulunur.

Genel Kâtip yönetim meclisi toplantılarına katılır oy kullanamaz.

Giderler, yönetim meclisi başkanı veya vekili ile genel kâtibin ortak imzası ile yapılır.

Konfederasyon adına yazılacak yazılar da aynı şekilde imzalanır. Ancak yönetim meclisi bâzi konularda genel kâtime tek başına imza yetkisi verebilir.

Genel kâtibin, atama, terfii, cezalandırılması ve işten uzaklaştırılması yönetim meclisince yapılır.

Genel kâtibin, İktisat, Hukuk, Siyasal Bilgiler fakülteleri, Orta - Doğu Teknik Üniversitesi idari bölümü veya İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi mezunu veya muadili yüksek tahsil yapmış olmak ve iktisadi sahada tatbikî bilgi ve tecrübe sahibi bulunmak şarttır. İngilizce, Fransızca veya Almanca lisanlarından birinden Devlet lisan imtihanını verenler tercih olunur.

Genel kâtip personelin birinci tezkiye âmiri olup atanma, terfi, cezalandırma ve işten uzaklaştırma işlemleri teklifi üzerine yönetim meclisince yapılır.

Denetçiler

MADDE 105. — Denetçiler, genel kurulca temsilciler arasından veya hariçten üç yıl süre için gizli oyla seçilecek üç kişiden kurulur. Seçimde en fazla oy alanlardan asıl denetçiler ayrıldıktan sonra sıra ile aynı sayıda yedek denetçi ayrılır.

Denetçiler Muhasebe konularında bilgi sahibi ve en az ikisi lise veya muadili okul mezunu kimselerden seçilir.

Asıl ve yedek denetçilerin tamamının görevlerinden ayrılması halinde Bakanlıkça ilk genel kurul toplantısına kadar bu görevi yapmak üzere bir denetçi atanır.

Denetçilerin görev ve yetkileri

MADDE 106. — Denetçilerin başlıca görev ve yetkileri :

- a) Genel Kurulca alınan kararların yönetim meclisince yerine getirilip getirilmediğini araştırmak,
- b) Konfederasyon işlemlerinin mevzuat ve statü esasları dairesinde yürütülüp yürütülmediğini denetlemek,
- c) Bakanlıkça verilen görevlerin yerine getirilip getirilmediğini incelemek,
- ç) Konfederasyon işlemlerini hesap ve defterlerini her zaman ve herhalde en az üç ayda bir defa kontrol etmek,
- d) Konfederasyona bağlı birlik ve federasyon hesaplarını doğrudan doğruya görecekları lüzum ve yönetim meclisinin isteği üzerine incelemek,
- e) Konfederasyonun bir yıllık işlem ve hesapları hakkında genel kurula rapor vermek,

f) Genel kurulu gerektiğinde olağanüstü toplantıya çağırarak.
Denetçiler yukarıda sayılan görev ve yetkilerini ortaklaşa veya tek olarak yaparlar.
Ancak denetçilerin (f) fıkrasındaki yetkilerini oy birliği ile kullanmaları icabeder.

Konfederasyonun gelirleri

MADDE 107. — Konfederasyonun gelirleri :

- a) Birlik ve federasyonların % 10 u geçmemek üzere bir önceki yıl gelirleri üzerinden ve Bakanlıkça tesbit edilecek orana göre tahsil edilecek katılma paylarından,
 - b) Sicil gazetesi ile meslekî yayın gelirlerinden,
 - c) Düzenlenecek ve onanacak matbua gelirlerinden,
 - ç) Konfederasyonun amacının gerçekleştirilmesi için yapılacak kuruluş gelirlerinden,
 - d) Esnaf ve sanat sahiplerinin faydalanmasına sunulacak ihtiyaç maddeleri dolayısıyla elde edilecek hizmet karşılığında,
 - e) Kurulacak meslekî kurslar ve okullarda tertibedilecek sergi ve panayırlardan sağlanacak gelirlerden,
 - f) Bağış ve yardımlardan,
- ibarettir.

Birlik, federasyon ve konfederasyon payları

MADDE 108. — Birlik ve federasyona katılma payını tam olarak ve zamanında ödemiye denek yöneticileri, konfederasyon katılma payını aynı şekilde ödemekte ihmali görülen birlik ve federasyon yönetim kurulu üyeleri hakkında konfederasyon yönetim meclisince 30 ncu maddedeki para cezaları uygulanır.

Bu husustaki kararlar ilâm hükmünde olup genel hükümler dairesinde yerine getirilir. Aidatın tahsili de aynı hükme bağlıdır.

Kullanılacak beyanname, defter ve makbuzlar

MADDE 109. — Esnaf kuruluşlarında kullanılacak beyanname ve defterler :

- a) Kayıt ve sicil beyanname,
- b) Üye kayıt defteri,
- c) Üye sicil defteri,
- ç) Genel kurul tutanaklarının (yazılmak ve yapıştırılmak suretiyle) kaydolunacağı tutanak defteri,
- d) Yönetim kurulu kararlarının yazılacağı karar defteri,
- e) Haysiyet divanı kararlarının yazılacağı karar defteri,
- f) Başkanlar Meclisi kararlarının karar defteri,
- g) Gelenek ve teamül defteri,
- h) Demirbaş defteri,
- i) Gelen ve giden evrak kayıt defteri.

Yukarıda adı geçen matbua ve defterler ile muhasebeye ait defter ve makbuzların ne şekilde tesis, düzenleme ve kullanılacağı konfederasyon tarafından hazırlanacak ve Bakanlıkça onanacak yönetmelikte tâyin ve tesbit olunur.

Esnaf kredilerini düzenleme komitesi

MADDE 110. — Bu kanuna bağlı derneklere mensup esnaf ve küçük sanat sahiplerine verilecek olan kredilerin tesbit, düzenleme ve dağıtım şekil ve esaslarını tesbit etmek üzere, Ticaret Bakanlığında, Sanayi Bakanı, Maliye Bakanı ve bu bakanlıkların birer temsilcisi ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Genel Müdürü, Türkiye Halk Bankası Genel Müdürü, Esnaf Kefalet

Kooperatifleri Birliği Başkanı ve Konfederasyonun Başkanının katılmaları ile daimi bir Esnaf Kredi Komitesi kurulur.

Komitenin çalışma şekli Ticaret ve Sanayi Bakanlıklarınca dzenlenecek bir ynetmelik ile tesbit olunur.

Teftiş, denetleme ve yetki

MADDE 111. — Bakanlık mufettişleri 112 nci maddedeki hallerin meydana gelmesinde teftişe yetkilidir ve bu hallerde ilgili memur ve hizmetlilere işten el ektirebilirler. Bir ay zarfında mahkemeye tevdi ederler. Organlar içindeki uyeler hakkında Danıştaydan bu yolda talepte bulunabilirler.

Memur ve muiştahdemler hakkında takipsizlik veya beraet kararı verildiği ve inzibati bakımdan içine iadesinde mahzur görülmediği takdirde mensuboldukları kuruluşların yetkili organları kararı ile göreve alınırlar. Açıkta kaldıkları sreye ait aylık ücretleri tam olarak ödenir.

Uygulanacak cezalar

MADDE 112. — Bu kanuna göre kurulan teşekküllerin, organları içinde bulunan uyeleri ile memur ve hizmetlileri, dernek, birlik, federasyonlarla konfederasyonun paraları ile para hükmündeki evrak ve senetleri ve sair malları aleyhine kesinhesap rapor ve diğer her çeşit evrak ve defterleri ve vesikaları üzerinde suç işledikleri takdirde bu suçlardan dolayı Devlet memurları hakkındaki cezalar uygulanır.

Organlarda görev alma yasağı

MADDE 113. — Bu kanuna bağlı kuruluşlarda haysiyet divanı yeliği ile denetçilik görevlerini üzerine alan kimselerin aynı kuruluşlarda ynetim kurulu veya meclisinde aynı zamanda görev almaları yasak olduğu gibi karı, koca, usul, fru ve ikinci derecedeki kan hısmının da aynı organlarda görev almaları yasaktır.

BEŐİNCİ BÖLÜM

Küçük sanat sicili

Sicile kayıt

MADDE 114. — Bu kanun hükümlerine bağlı olanlardan 115 nci maddede gösterilen sanat kolları mensuplarının, sanatlarının yürütülmesi ve iş yerlerinin kurulması bakımından kk sanat siciline kayıtlı bulunmaları gerekli olup, bu gibi kimseler kanunun diğer bölümleri hükümlerinden başka ayrıca bu bölüme tabidirler.

Kk sanat kolları

MADDE 115. — Bu bölüm hükümlerine bağlı kk sanat kolları aşağıda gösterilmiştir :

a) Madeni eşya sanatkârları :

Demircilik, bakırcılık, kalaycılık, tenekecilik, lehimcilik, sobacılık, nalbantlık, tornacılık, frezecilik, dökümcülük, tesfiyecilik, kaportacılık, haddecilik, kuyumcu sanatkârları ve benzerleri,

b) Ağaç işleri sanatları :

Doğramacılık, mobilyacılık, araba imalciliği, marangozculuk, oymacılık, tahta tornacılığı, oyuncakılık, dsemecilik, kakmacılık ve benzerleri,

c) İnşaat sanatları :

Taşçılık, duvarcılık, betonculuk, dülgerlik, sıvacılık, boyacılık, badanacılık, sıhhi tesisatçılık, elektrik tesisatçılığı, mozayıkçılık, fayansçılık, mermercilik ve benzeri,

ç) Giyim, mensucat ve deri işleri sanatları :

Terzilik, gömlekçilik, giyim eşyası imalciliği, dokumacılık, saraçlık, kundura imalciliği ve tamirciliği, sayacılık, semercilik, tabaklık ve benzerleri,

d) Gıda maddeleri sanatları :

Mandıracılık (süt, yoğurt, peynir, yağ ve mümasili imalciliği) kasaplık, sakatçılık, unlu maddeler imalciliği, fırıncılık, şekerli maddeler imalciliği, pastırma, suçuk ve mümasili imalciliği, turşuculuk, nebati yağ imalciliği ve benzerleri,

e) Spor ve sıhhi malzeme imalciliği :

Her nevi spor alet ve malzemelerinin imalciliği, av ve kamp levazımı imalciliği, suni uzuvlar, kasık bağları ve korse imalciliği ve benzerleri,

f) Fotoğraf, cam, kâğıt, seramik ve plâstik sanatları :

Fotoğrafçılık, camcılık, aynacılık, cam eşya imalciliği, süs ve ziynet eşyası imalciliği, seramik ve plâstik eşya imalciliği, mücellitlik, klişecilik, tabelâcılık ve benzerleri,

g) Boyama ve temizleme sanatları :

Kolacılık, ütücülük, elbise temizleme ve boyacılığı ve benzerleri,

h) Tamircilik sanatları :

Radyo, saat, gözlük, elektrik, havagazı aletleri, tamirciliği, kalem tamirciliği, motorlu - motorsuz nakil vasıtaları tamirciliği, motor tamirciliği ve benzerleri,

i) Kadın erkek berberliği, manikür, pedikür, masajcılar ve lüks olmıyan otelciler ve benzerleri,

ı) Deniz motorculuğu, kayıkçılık, mavnacılık ve imalcilikleri ve benzerleri.

j) Sicim, organ, halat ve benzerleri imalcileri,

Küçük sanatlara yeniden katılma

MADDE 116. — 115 nci maddede sayılan sanat kollarının içinde bulunmıyan sanatlar gerektiğinde re'sen veya konfederasyonun teklifi üzerine Sanayi Bakanlığınca tesbit ve ilân olunmakla bu madde içine girerler.

İhbar mükellefiyeti

MADDE 117. — 115 nci maddede öngörülen küçük sanat kollarından her birisinde işyeri kuracak bir kimsenin bu maksatla ilgili derneğe müracaatla kaydını yaptırmaması şarttır.

Bu gibi kimselerin başvurmalarında işyerinin adresini, sahibini, sorumlu sanatkârı ile iş yerinde çalışacak usta, kalfa, çırakların ad ve soyadları ve sicil numaralarını bir beyanname ile bildirmesi ve sicil defterine kaydı zorunludur.

Küçük sanat sicili

MADDE 118. — Esnaf ve küçük sanatkârlar dernekleri, mensupları arasında mevcut sanatkârlar için 115 nci maddede belirtilen sanat kollarına ait bir küçük sanat sicili tutmakla mükelleftirler. Sanat sicilleri dernek olmıyan yerlerde kurulacak ajanlıklar tarafından tutulur.

Sicil mükellefiyeti

MADDE 119. — 115 nci maddede sayılan sanat kollarında işyeri açacaklarla söz konusu sanatlarda çalışacak usta, kalfa, çırakların iş görebilmesi için küçük sanat siciline kayıtlı bulunmaları şarttır.

Sicilin nasıl tutulacağı

MADDE 120. — Küçük sanat sicilinin tutulma şekli ile sicile geçmesi gereken hususlar konfederasyonca düzenlenen ve Sanayi Bakanlığınca onanacak yönetmelikte gösterilir.

İşyeri açılması

MADDE 121. — Her hangi bir sanat kolunda yeniden işyeri açmak için o sanatta ustalık niteliğini alan bir kimsenin, sorumlu sanatkâr sıfatı ile işyerinde yürütülecek hizmetlerin sorumluluğunu üzerine alması şarttır.

Çırak, kalfa, usta

MADDE 122. — Esnaf ve sanatkârların ve umumiyetle küçük sanat kollarında çalışan kimseler çırak, kalfa ve usta olarak çalışan üç gruba ayrılır ve bunların tarifleri hak ve vecibeleri imtihan hususları, imtihan kurullarının çalışma şekli, ücret tarifelerinin tesbiti iş sahipleri ile sanatkârlar arasındaki münasebetler ehliyetin devamlı veya geçici olarak alınması hususları çırak, usta ve kalfalar haklarında çıkarılacak ayrı bir kanunla düzenlenir.

Sicil özeti

MADDE 123. — Çırak, kalfa ve ustalar kayıtlı buldukları dernekten hizmet safhaları ile meslekî durumlarını gösterir sanatkâr sicil suretlerini tesbit edilen ücreti ödemek suretiyle istiyebilirler.

Bir yerden diğer bir yere naklen giden kalfa ve ustaların sicil kayıtları evvelce çalıştıkları yerden celbedilecek sicil suretleri ile yapılır.

Bu gibi kimseler sicil kayıt işlemleri tamamlanıncaya kadar bir ay süre ile çalışabilirler.

Bu devre içinde, geldiği yerde sicile kayıtlı olmamasından dolayı tescil edilemeyen kalfa ve usta o mahalde hiçbir işyerinde çalıştırılmaz.

Sorumlu sanatkârın hak ve vecibeleri

MADDE 124. — Her hangi bir işyerinin, sanatın icrasını sağlayacak şekilde kurma ve devamını gerektirecek hususlar yönünden işyeri sahibi, işyerinde yürütülen sanatın meslekte müesses usul ve esaslarla mevcut mevzuat ve nizam hükümlerine uygun bir tarzda yürütülmesinden sorumlu olmak üzere çalıştırdığı ehliyetli ustayı veya ustalardan birini sorumlu sanatkâr olarak görevlendirmeye ve ilgili mercilere bildirmeye zorunludur.

İşyerinde çırak, kalfa ve ustalar tarafından icra olunan sanatın sonunda imal ve tamir olunan mamulâtın ayıp ve kusurlarından dolayı malî sorumluluk müessese sahibine, meslekî sorumluluk sorumlu sanatkâra tevaccüh eder.

Sorumlu sanatkâr bu suretle deruhde etmiş olduğu mesuliyetten müessese sahibine, diğer ustalara, kalfalara aidolması gereken kısım için ilgililere rücu hakkını haizdir.

İşyerinde sanatın icrası şekil ve esaslarının tertip ve tanzimi tamamen sorumlu sanatkâra aidolup çırak, kalfa ve ustalar hiçbir veçhile bu esaslar dışında çalışamazlar.

İş sahiplerinin işyeri ile olan münasebetlerinde, muhatapları yalnız sorumlu sanatkârlardır.

Taraflar arasında akdedilen mukavelede 34 ncu maddede mündemiç tahkim usulü kabul edilmemiş ise anlaşmazlık umumi hükümlere göre halledilir.

Ücret tarifelerinin tesbit şekli

MADDE 125. — Belediyelerin yetkilerine dayanarak fiyat, tarife veya narh tesbit ettiği hallerde mahallî birliğin mütalâası alınır.

Belediyece fiyatı tesbit edilmeyen ve esnaf dernekleri mevzuuna giren sair hizmet ve emek karşılığı alınacak ücret veya fiyatlar için mahallî birlik başkanlar meclisi tarafından tarife veya ücret tesbitleri yapılır ve belediyenin tasdikine sunulur.

Belediyeler tesbit edilen bu tarife veya ücretleri çok gördüğü takdirde esnaf teşekkülü ile anlaşmaya varamazsa onbeş gün zarfında mahallî mülkiye âmirliğine itiraz edebilirler. Bu takdirde mahallî mülkiye âmiri veya tevkil edeceği bir zatın başkanlığı altında; belediyeden iki, Ticaret ve Sanayi Odasından bir temsilci ile Esnaf Dernekleri Birliği Başkanından teşekkül edecek Komisyon tarafından durum tetkik edilerek karara bağlanır. «Ticaret ve Sanayi Odası olmıyan yerlerde mülkiye âmirinin seçeceği kimse komisyona katılır.» Komisyon kararına karşı ilgililer yazılı bildiri tarihinden itibaren otuz gün içinde ticarî dâvaları görmeye yetkili mahkeme nezdinde itirazda bulunabilirler.

GEÇİCİ MADDE 1. — Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren halen mevcut esnaf dernekleri bir yıl içinde, esnaf dernekleri birlikleri iki yıl içinde federasyonlar ve Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Teşkilâtı Konfederasyonu üçüncü yıl içinde silsile esası ile yeni kuruluşlara geçerler. Yeniler kuruldukça eskiler münfesh addedilirler. Kuruluşlar konfederasyon vasıtasıyla yapılır.

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren belirtilen süreler zarfında durumlarını bu kanununun hükümlerine uydurmayan dernekler ve fedarasyonlar süresi sonunda münfesh sayılırlar. Derneklerin mevcutları ile hak ve vecibeleri aynı konuda kurulacak derneklere devredilmek üzere emaneten birliklerine, federasyonları de aynı şekilde Konfederasyona devrolunur. Devrolan teşekküllerin sorumluluğu devraldıkları miktarla mukayyettir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Her hangi bir yerde aynı veya birbirinden başkılığı olmıyan konularda kurulmuş oldukları bu kanunun 6 ncı maddesinde açıklanan komitece tesbit olunan dernek ve birlikler İdare Âmirliğince bu kanunun yürürlük tarihinden itibaren altı ay içinde tek bir dernek içinde birleşmek üzere ortaklaşa bir genel kurul toplantısına çağırılır.

Toplantının yeri, günü, saati idare âmirliğince en az onbeş gün evvel o yer ilân vasıtaları ile ilân olunmakla beraber durum ilgili derneklere yazı ile tebliğ olunur.

Toplantı ilgili derneklerin üyelerinin katılma durumları nazara alınmaksızın yapılır.

Katılan kişilerin sayısı kurulacak derneğin organlarının asıl ve yedek sayısı ile genel kurul başkanlık divanının kuruluşuna yetecek kadar olması gerekir.

Genel kurul toplantılarına katılması gereken dernekler yeni derneğin kuruluşu anından itibaren münfesh olurlar. Menkûl ve gayrimenkulleri ile hak ve vecibeleri bu derneklere geçer.

Toplantı çoğunluğu belirtilen sayıda olmadığı takdirde idare âmirliğince uygun görülecek bir tarihe bırakılır ve durum aynı şekilde tebliğ ve ilân olunur.

Bu defa gerekli üye mevcudunun katılması sağlanmadığı takdirde ilgili dernekler münfesh duruma girer ve menkul ve gayrimenkulleri ile hak ve vecibeleri yeniden aynı konuda kurulacak derneklere devredilmek üzere bölgesi içinde bulunan Esnaf Dernekleri Birliğine emaneten geçer.

GEÇİCİ MADDE 3. — Halen çalışmakta bulunan birlikler (İl merkezindekiler hariç) bir yıl içinde fesih ve tasfiye olunarak mevcutları ile hak ve vecibeleri bağlanacakları birliğe geçer.

İl merkezlerinde kurulmuş birlikler ise iki yıl içinde kanun hükümlerine uyarlar.

Süresinde uymıyan birlikler münfesh olur ve mevcutları ilgili bulunan dernekler arasında katılmaları oranında dağıtılır.

Halen il merkezlerinde kurulmuş bulunan meslekî birlikler iki yıl içinde bu kanuna uyarlar. Ve buldukları yerin belediye sınırları içinde ve ana sözleşmelerinde belli konuları ve bu konulara dâhil meslek ve sanat müntesipleri için çalışmada bulunurlar.

MADDE 126. — 25 Nisan 1949 tarihli ve 5373 sayılı Esnaf Dernekleri ve Esnaf Birlikleri Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.

Diğer kanunlarda 1 nci fıkrada söz konusu kanuna yapılmış olan atıflar, işbu Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanununa yapılmış sayılır.

MADDE 127. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 128. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

28 Temmuz 1964

	Millet Meclisi	Cumhuriyet Senatosu
Cumhurbaşkalığına yazılan tezkerenin tarih ve numarası : 23.7.1964	1/4	1/407
Bu kanunun yayımının Başbakanlığa bildirildiğine dair Cumhurbaşkanlığından gelen tezkerenin tarih ve numarası : 28.7.1964	4/254	

Bu kanunun görüşmelerini gösteren tutanakların Cilt, Birleşim ve Sayfa numaraları :

Millet Meclisi Tutanak Dergisi			C. Senatosu Tutanak Dergisi			Millet Meclisi Tutanak Dergisi		
Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa
1	13	117	20	65	81,84	32	124	41
18	100	349:350	21	82	193		128	217
28	67	479		83	204:210,210:216,		129	257,257:258
29	84	340:355,355:372			217,218:245			
	88	484:492		84	254:275,276:415			
	89	530						
	93	6:19						

Millet Meclisi 634 ve 634 e 1, 2 nci ek S. Sayılı basmayazılar Millet Meclisi 84,93 ve 129 ncu Birleşim Tutanak dergilerine, Cumhuriyet Senatosu 469 S. Sayılı basmayazı Cumhuriyet Senatosu 83 ncu Birleşim Tutanak dergisine bağlıdır.

Bu kanunu görüşen komisyonlar : Millet Meclisi Çalışma, Millî Eğitim, Ticaret, Adalet, Bayındırlık, İmar ve İskân ve Plân komisyonlarından kurulan Geçici Komisyon ile Cumhuriyet Senatosu Sosyal İşler, Millî Eğitim, Malî ve İktisadi İşler, Anayasa ve Adalet, Bayındırlık ve Ulaştırma, İmar ve İskân ve Bütçe ve Plân komisyonlarından kurulan Geçici Komisyon.